

ב"ה

ואביטה

שיעורי תורה והתועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

שבת שבע ברכות מרדכי-דוד וחיה-מושקא שי' אקסלרוד | עמ' ב
י"ז סיון ע"ז - רמת אביב, תל אביב

שבע ברכות מרדכי-דוד וחיה-מושקא שי' אקסלרוד | עמ' כד
י"ט אור ל"כ' סיון ע"ז - כפר חב"ד

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ך

יוצא לאור לקראת שבת
פרשת שלח תשע"ז

לקבלת השיעורים: itiel@pnimi.org

לקבלת סרטוני הוואצאפ: 0507951105

י"ז סיון ע"ז - רמת אביב, תל אביב

שבת שבע ברכות מרדכי-זוד וחיה-מושקא שי' אקסלרוז

א. רמ"מ מווארקי | ב. רמזי חופה בנישואי יצחק ורבקה | ג. פירוק הישות והיחס לרע בעולם
ד. מהי התקשרות לרבי? | ה. עבודת השליחות של בני הזוג | ו. שילוח חובב בן רעואל

א. רמ"מ מווארקי

תיקון הברית והנהגת סוסים

השבת^א היא יארצייט של רבי מנחם-מענדל מווארקי. יש ב"ואביטה" השבוע פרצוף סיפורים שספרנו עליו כאן לפני עשר שנים^ב. נדבר רק על חלק מהסיפורים: יש עליו סיפור חב"די – על הקשר שלו עם הרבי המהר"ש^ג. יש

^א נרשם (מפי הרב אחרי שבת, עם הוספות על מה שנאמר בפועל) על ידי איתאל גלעדי. לא מוגה.
^ב שיעור י"ט סיון תשס"ז.

^ג בסוף ימיו רמ"מ חלה ונסע לוורשה ושם הוא הסתלק ונקבר. באותו פרק זמן הרבי המהר"ש היה רבי טרי, שאביו הסתלק רק שנתיים קודם, והוא עדיין אברך צעיר (הוא בעצמו הסתלק חמש עשרה שנה אחר כך בגיל ארבעים ותשע – אותו גיל של רמ"מ מווארקי – אז כאן הוא בגיל שלושים וארבע), והוא בא לבקר. הרבי מהר"ש היה נוהג לנסוע בהסוואה לכל מיני מקומות (זה מתקשר לדבר מלכות של פרשת שלח, שהוא נסע כמרגל חרש) – לפני שאביו נפטר היה נוסע לכל מיני מקומות ומבקר אצל צדיקים שונים בלי להזדהות, בלבוש של סוחר פשוט. גם כאן, כאשר בא לבקר את רמ"מ, הוא לא הזדהה (והתלבש בפשטות) והנוכחים לא הכירוהו. הוא נכנס לרבי מוורקא שהיה חולה אנוש, שכיב מרע, ודבר איתו, ותוך כדי השיחה שאל הרבי מהר"ש את הרבי רמ"מ אם הוא לוקח רפואות, והוא ענה שלא. אמר המהר"ש: והרי כתוב "בורא רפואות" (צריך לשמוע לקול הרופא, שנאמר "ורפא ירפא", ובע"ה זה יעזור), ורמ"מ ענה לו כתוב "אדון הנפלאות" (ורמז שזה כבר מאוחר מדי בשביל רפואות). ובאמת, הוא יצא משם

סיפור שהוא אמר שאין לו מה לפחד מחיות רעות, כי הוא שומר הברית^א. שני הסיפורים האלה הולכים יחד – סיפורים של שלמות בשמירת הברית. הם מתחברים גם לסיפור שלישי, שהוא אמר ש"מעשה מרכבה איני יודע אבל להנהיג סוסים אני יודע"^ב – כנראה הא

אחרי השיחה הזאת שהיתה ביניהם, וכעבור זמן מה הרמ"מ הסתלק. הרבי המהר"ש עדיין היה בוורשא, ומיד כשמע שהסתלק הוא בא עוד הפעם (ואף אחד לא הכיר אותו) – רמ"מ כבר שכב על הארץ מכוסה, ובני המשפחה שמרו עליו. הרבי המהר"ש נגש והסיר את הכיסוי מפניו, והביט חזק מאד בפניו. ובני המשפחה שלא הכירוהו רצו לסלקו משם, אך המשמש הזהיר אותם שכאשר היה אצל הרמ"מ הוא כבד אותו מאד, ולכן שלא יעזו לסלקו. לאחר מכן כסה שוב הרבי המהר"ש את הפנים של רמ"מ ויצא. כששאלו אותו מה זה היה, הוא אמר: קבלתי מאבי – הצמח צדק – סימן להכיר בפנים של צדיק אם הוא שמר את הברית בשלמות בחייו ("הכרת פניהם ענתה בס"). פנים שלמות בסימנים אלו כמו של הרמ"מ לא ראיתי מעודי ולכן התבוננתי והסתכלתי בו חזק, כדי לחרוט את דמותו בזכרון שלי, שאף פעם לא אשכח את דמות פניו.

^א בהיותו פעם על אם הדרך התנפלו עליו חיות רעות, ואמר בזה"ל: "איך האב ניטש מורא, ווייל איך האב נישט פוגם גיווען" [= איני מתיירא משום שלא פגמתי].

^ב פעם ישב הרה"ק הזקן מווארקי ובנו מרן רמ"מ עם הרה"ק מרוזין על ה'קעטשעל' [= מרכבה], ונעה הרה"ק מרוזין ואמר "מי שאינו יודע מעשה מרכבה אל ישב על ה'קעטשעל". כשמעו את הדברים יוצאים מפיו, קפץ מרן רמ"מ מווארקי ואמר: "מעשה מרכבה קען איך

פעם אריה – רגע אחד הוא פחד, ואז התבונן שאריה אותיות יראה, העלה את יראת האריה ליראת ה' בלבד, וכאשר פקח את עיניו ראה שהאריה שוכב בדרך שסוע לשנים – כנראה שהוא פעל בו שני חצאי צורה עד שהגיע לאפס, כלדקמן... במלאכי כתוב "בריתי היתה אתו החיים והשלום ואתנם לו מורא ויראני ומפני שמי נחת הוא". הוא דרש ש"ואתנם לו מורא ויראני", שה' נותן לאדם יראה כדי שיעלה אותו ליראת ה'. במסורת סלונים כתוב שהרבי מבוהוש, שספר סיפור זה (בשם זקנו הרה"ק מרוז'ין) מאד חשב את הווארט הזה ואמר שהוא יקר מאד.

לא כתוב שם, אבל סיום הפסוק הוא "ומפני שמי נחת הוא" – שייך באופן 'עצמי' לבעל שם טוב, עליו דורשים "עיר וקדיש מן שמיא נחת" כי נולד בשנת נח"ת וכל ענינו נחת לעולם. הנחת הזו באה בהמשך לעבודת "ואתנם לו מורא ויראני". התחלת הפסוק היא "בריתי היתה אתו החיים והשלום" והפסוקים הבאים "תורת אמת היתה בפיהו וגו' ורבים השיב מעון... ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך הוי' צבאות הוא", יסוד היסודות של תורת הבעל שם טוב של קבלת תורה מרב הדומה למלאך (סוד החש-מל-מל, הכנעה-הבדלה-המתקה). איך הרב זוכה להיות דומה למלאך? בזכות עבודת "ואתן לו מורא ויראני" (הצוואה שקבל הבעל שם טוב מאביו לא לפחד משום דבר בעולם חוץ מהקב"ה). בקטנות – איני מפחד ממך אלא רק מה' (זו עצם הצוואה); בגדלות – לקחת את האריה ולעשות ממנו יראת ה', לפי הכלל שאם האדם פוחד סימן שהקב"ה ברגע זה בורא את הדבר שאתה פוחד ממנו עם מדת היראה שלו יתברך. לפי זה, יש חידוש בגדלות – שאתה צריך רגע לפחד, אחרת אין לך מה להעלות. אם אתה רק בקטנות – כמו "נער ישראל ואהבהו" – לכתחילה אתה אומר 'לא פוחד ממך בכלל, לא שם עליך'. רואים

בהא תליא, שמי שיודע להנהיג סוסים זה בעצמו סימן של שמירת הברית. תיקון הברית הוא צניעות – קשור גם לכך שהיה שתקן. עיקר הווארט שעל סוסים כתוב "זרמת סוסים זרמתם", פגם הברית לגמרי. אפילו על פי פשט, הנהגת סוס היא כדי שבמקום שילך אחר מראית עיניו הסוסיות – שסוטה לחפש אותן בשטח – ילך בדרך הנכונה. המנהיג עושה לסוס אתכפיא, שהסוס ישתעבד לו ולא ליצריו-הוא – ענין מובהק של שמירת הברית. מתחבר לווארט של רבי אברהם המלאך ואדמו"ר הזקן, בשתי הגרסאות – שצריך להכות בסוס עד שידע שהוא סוס או עד שיהפוך להיות אויס-פערד. אלה שתי בחינות, אתכפיא ואתהפכא. כנראה "מעשה בראשית" לענין זה הוא רק עד שידע שהוא סוס ואילו "מעשה מרכבה" שכבר יהיה אויס-פערד.

שלשה סיפורי אריות

יש שלשה סיפורים מפורסמים של אריה (או חיה רעה אחרת, כמו אריה): מבעל אור החיים הקדוש¹, שם מספרים שהוא גילה את האות ברית קדש והאריה ברח אך אח"כ התכופף לפניו והוא עלה עליו ורכב עליו – במדבר סהרה, כשהיה בדרך ממרוקו לארץ ישראל. הסיפור השני על הבעל שם טוב, שגם מוסבר אצלנו באור ישראל², שבהרי הקרפטים פגש

נישט, אבער טרייבען פערד קען איך" [מעשה מרכבה איני יודע, אך לנהג סוסים יודע אני...], התיישב במושב הקבוע לבעל-העגלה והחל לנהג את הסוסים. באמצע הנסיעה פנה הרה"ק מרוז'ין אל הרה"ק הזקן מווארקי ושאלו: "מאין זכה לבן כזה?", והשיב: "במנת חנם מהקב"ה".

¹ כפי שסופר בשיעור י"ט תמוז תשס"ז (בספירות יסוד ומלכות בפרצוף הסיפורים).

² אור ישראל ח"ג עמ' פה ואילך. שם מובא הסיפור ממאמר מרדכי מערכת הבעש"ט את יג, וראה גם מזקנים אחבונן מערכת הבעש"ט אות ד.

ב. רמזי חופה בנישואי יצחק ורבקה

ברכת משפחת הכלה בכיסוי פניה

בכיסוי פני הכלה – שלאחת הדעות הוא בגדר קנין-חופה (חופת נישואין, שהכלה יוצא בהינומא) – יש מנהג שמשפחת הכלה (ההורים, והפעם היינו גם הסבים) מברכים את הכלה לאחר הכיסוי בפסוק שנאמר לרבקה, "אחתנו את היי לאלפי רבבה". המלה המיוחדת בפסוק היא "היי" – בניקוד חטף-פתח וחייריק – שלא מופיעה עוד פעם בתנ"ך (היום כשכותבים כך חושבים על צעקת שלום-עליכם או להיות ב'היי' אחרי כמה כוסיות משקה...). יש בפסוק הזה הרבה דברים יפים.

רמזי הפסוק

הפסוק הוא "ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו". הפסוק מתחלק לשלשה חלקים של 5-5 מילים – "ויברכו את רבקה ויאמרו לה, אחתנו את היי לאלפי רבבה, ויירש זרעך את שער שנאיו". יש ה מלות פתיחה ו-1 מלות דבור – קיצור של 'הי' – י-ה. חלק הדבור גם מתחלק לשנים, כך שיש כאן ההה, אחד מ-עב שמות. "היי לאלפי רבבה" סופי תיבות היי למפרע – יש כאן היי יורד ו-היי עולה שנפגשים. "היי לאלפי רבבה" = שכינה.

מבחינת אותיות, בחלק הראשון יש 20 אותיות, בחלק השני 19 אותיות ובחלק השלישי עוד 19. 20 ועוד 19 ועוד 19 שייך לפרשת שבוע, בה מסופר אודות אלדד ומידד. 20 ועוד 19 שוה אלדד וכשמוסיפים עוד 19 עולה מידד – סה"כ חן אותיות.

הגימטריא של כל הפסוק היא 4662, מב פעמים אלף (111) – "אלפי רבבה". אותו מספר הוא 21 (אהיה) פעמים ברוך – השרש הראשון בפסוק, "ויברכו".

שאנשים גדולים יותר פוחדים מאנשים קטנים (וזו מעלת הקטנות שכה חיבב הבעל שם טוב). הסיפור השלישי הוא על רמ"מ מווארקיי, שיותר דומה לסיפור הראשון של שמירת הברית – רק שאצל אור החיים בסוף האריה עצמו נכנע והתהפך להיות מרכבה. בעל אור החיים העלה את האריה ל"פני אריה אל הימין" במרכבה והיה בעצמו בדוגמת האדם העליון שרוכב על המרכבה, על האריה, מדת האהבה. אצל הבעל שם טוב, שבסוף האריה מת – זו מדת היראה. על אור החיים לא מסופר על שום מדה, שום התפעלות, אך אם יש שם מדה היינו מה שהאריה עצמו הפך להיות פני אריה במרכבה, מדת האהבה. אצל הבעל שם טוב הופיעה מדת היראה. הסיפור של הווארקער הוא כנראה תפארת, באמצע, שלא צריך להראות לו את האות ברית קדש. סיפור בעל אור החיים גם קשור לגילוי היסוד המקבץ את כל החסדים-האהבות, כמו שחז"ל אומרים – מובא בתניא – שאצל הצדיק שמאיר אצלו הצלם אלהים שלו החיות פוחדות ממנו והוא לא פוחד מהם, כמו דניאל בגוב האריות. כל סיפורי האריות מתחילים מדניאל, הוא האב-טיפוס, וכל האריות שנכנעו לצדיקים הם גלגולי האריות שהיו בגוב של דניאל. לא כתוב מה היה הסוף של החיה-רעה אצל הווארקער, יתכן שפשוט אמר שלום-עליכם והלך. למה קשור לתפארת? באותו סיפור הוא התפאר בפה – אמר שהוא שומר הברית. לפי זה צריך להוסיף את הרבי מווארקיי לאותם צדיקים שבכלל מתפארים – כמו רבי נחמן וכו', יש לנו הרבה דרושים על כך, וכפי שהוסבר בתפארת בפרצוף הסיפורים שלו. ההתפארות שלו פעלה, כמו האהבה של בעל אור החיים (מרוקאי כנראה אוהב אריות, מסתדר אתם פי...).

יש כאן שלשה סיפורים, שכל אחד קצת אחר.

"אלך!". מנישואי רבקה לומדים שאין האשה מתקדשת אלא לדעתה, "ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה", היא צריכה לרצות, וקודם כתוב "נקראה לנערה ונשאלה את פיה" כי "אין האשה מתקדשת אלא לדעתה".

תחת החופה, כשהחתן מקדש את הכלה עם הטבעת, היא לא עונה. יש שאלה הלכתית למה לא אומרת בפירוש "הן", כדי שיהיה ברור שהיא מסכימה – בעולם הזה לא שומעים קול כלה. אפשר לומר שעיקר גילוי דעתה שהיא מסכימה להתחתן הוא עוד קודם, לפי הסדר שאנחנו עושים – בכיסוי פניה. כשהחתן בא ומכסה את פניה זהו הסימן שהיא מרוצה. כשפניה מכוסות, היא כלה נאה וחסודה וצנועה, היא כבר לא עונה.

ווארט פשוט שמענין אם מישוהו מעיר, איך היא יכולה לדבר בפנים מכוסות? צריך לומר שבכך שאשה מסכימה שמישהו יכסה אותה יש סימן מובהק של דעת בקנין ('תכסה אותי' היינו 'תכיל אותי', לשון כלה). אפשר לצרף זאת לדעת הרמב"ן ש"כסותה" היינו לכסות אותה לקראת היחוד. לפי זה "שארה" היינו התנאים שעושים קודם (וגם הכתובה שנוהגים לכתוב קודם), שמתחייבים שיהיה לה מה לאכול כו'. אחר כך חדר היחוד הוא "עונתה" (ומה שנוהגים למעשה רק לטעום שם משהו יחד היינו "שארה" שב"עונתה", נסב"ת).

התכללות כל האמהות ברבקה

ב"ויבאה יצחק האהלה שרה אמו" כבר מתגלה שרה. שוב, הפעולה הראשונה היא כלפיה-היא, רבקה עצמה, והפעולה השניה היא התגלות של שרה – הדור העבר, כסיום הפסוק "וינחם יצחק אחרי שרה אמו". אבל "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה" כבר רומז לדור הבא – עיקר האהבה בין יעקב לרחל. אם כן, יש כאן התכללות כל האמהות דווקא בתוך רבקה, מה שממתיק את הענין שהנישואין העיקריים

שלוש הדעות בקנין חופה

סיום פרשית נישואי יצחק ורבקה – שלפי דברי אדה"ז בסוף לקו"ת הם עיקר הנישואין בכל התורה, עיקר יחוד **מה-בן** (בגימטריא **אלד-מידד, מהיטבאל**) – הוא כמה פסוקים הלאה, בפסוק "ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו". הפסוק הראשון רומז לקנין חופה בסוד ההינומא – בו מברכים את הכלה – אבל בפסוק האחרון רמוזות הדעות הנוספות לגבי קנין חופה.

יש שלוש דעות – הינומא, החופה שאנחנו קוראים לה חופה וחדר יחוד. לא מפורש, אבל "האהלה שרה אמו" רומז לחופה, ורק אחר כך כתוב "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה" – כבר יחוד ממש. אם כן, כאן אפשר לרמוז לשתי בחינות חופה – החופה שמעמידים וחדר היחוד. יש רמז להינומא גם ב"ותתכס", אבל נוהגים לומר את המלים שכתובות קודם – צריך לומר שכל הפסוקים שביניהם שייכים להינומא. אפשר להמשיך לדרוש: הפסוק שלפני "ויבאה", מיד אחרי "ותתכס", הוא סיפור העבד כל מה שקרה – "ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה" – יתכן שאלה ה"שבע ברכות" תחת החופה. כנראה שכבדו את אליעזר לברך גם את ברכת האירוסין וגם את השבע ברכות...

הסכמת הכלה – "אלך"

הפסוק האחרון, החשוב, הוא הפעם הראשונה בתורה בה יש אהבת איש לאשתו – "הכל הולך אחר הפתיחה", ממשיך באהבת יעקב לרחל אבל הכל מתחיל מכאן. חז"ל דורשים "האהלה שרה אמו" ש"והנה היא שרה אמו" – היתה התגלות של שרה ברבקה. צריך לומר שקנין הינומא וכיסוי פני הכלה מתייחסים לכלה עצמה. הפסוק "ויברכו את רבקה" הוא אחרי שהיא אומרת בנחישות ומסירות נפש

חתונתו צריך לטבול במקוה, ואם אפשרי במים חיים – באר – הכי טוב. זה המנהג שלנו שהחתן טובל לפני החופה במי השילוח (צריך להביא מגבת, "בארץ הנגב"...). אחר כך עושים התבודדות – ויצא יצחק לשוב בשדה וגו'". כל הפסוקים רומזים למנהגי יום החופה.

הכלה יושבת על כסא הכבוד שלו בקבלת הפנים, ולכסא הזה אפשר לקרוא "הגמל". צריך לשמור אותה שלא תפול מהכסא כשהחתן בא... לא תמיד החתן יודע איך לכסות אותה, אז היא עוזרת לו (עוד יותר מוכח שהקניין הוא לדעתה) "ותקח את הצעיף ותתכס" – או היא, או הנשים שמסביב. היום עושים בצורה יותר קלה לכסות, פעם היה קצת סיפור...

ג. פירוק הישות והיחס לרע בעולם

[הזכירו שהמכנה המשותף של הרב אקסלרוד ושל הרב הוא ר' אשר. הרב אקסלרוד סיפר עליו כמה סיפורים טובים ושבח אותו מאד. הזכיר שהכיר את כל משפיעי חב"ד והפליא במעלותיו של ר' אשר. הוא הודיע למשפחה שלו ש'אני לא פוחד כאן מאף אחד...' (הרב אמר: 'אם אתה לא מפחד גם אני לא מפחד...'). הרב מ"מ נחשון הסביר ששמע מהרב שיש רבי ויש משפיע – הרבי ור' אשר – וכדאי להשתמש במינוח הזה.

הרב אקסלרוד (ביחס למאמר "שני חצאי צורות"): ה' לא גוף ולא דמות הגוף, איננו מאמינים בצורות ומה משנה אם צורה שלמה או חצי צורה – איננו מחזיקים מצורות בכלל ו"אין עוד מלבדו".]

חצי צורה – השאיפה לאפס

המגיד הסביר ששתי החצורות הן שני חצאי-צורות. מצד אחד, יש הו"א ש"חצי צורה" הוא משהו שלם – מה שנקרא היום פרופיל, שהוא רק צד אחד אבל הוא תמונה

בתורה הם של יצחק ורבקה. קודם היא עצמה, "אלך", אחר כך "שרה אמר", ובסוף "ותהי לו לאשה ויאהבה" – "לו" בגימטריא לאה ו"ותהי לו לאשה ויאהבה" עולה ג"פ לאה-רחל. רבקה כוללת את כולם – רמוז בביטוי "רבקה של שלשה שלשה או של ארבעה ארבעה".

יש בפסוק האחרון ארבעה שמות פרטיים – יצחק, שרה, רבקה, יצחק = ד"פ רבקה! כלומר, הערך הממוצע של כל השמות הוא רבקה. ממילא, גם רק יצחק-שרה-יצחק עולה רבקה-רבקה-רבקה. בפסוק הקודם יש עוד רבקה, "ויברכו את רבקה", ה"פ רבקה שכבר עולה רבקה פנים ואחר (ר רב רבן רבקה רבקה רבקה בקה קה ה). רק ד"פ רבקה הוא "רצוא ושוב" (כלי הכפלת השם המלא באמצע: ר רב רבן רבקה בקה קה ה). אם מצרפים לה"פ רבקה גם "אחתנו" הכל שוה בדיוק 2000, סוד ה-ב הרבתי של "בראשית".

"ויברכו את רבקה ויאמרו לה" = 1250 = שרה רבקה רחל לאה בלהה זלפה = ע"ה "אחתנו את היי לאלפי רבבה" (1251)! זו אחת ה'הוכחות' בתורה שמוסיפים כולל.

שוב, כל הדרוש נולד מהמנהג שהורי הכלה מברכים את הכלה "אחתנו את היי לאלפי רבבה". כלומר, כל כלה בזמן כיסוי פניה היא בחינת רבקה. גם אם קוראים לכלה חיה-מושקא, כעת היא רבקה, שוה יחד 777, תשע"ז – רמז מיוחד להשנה הזאת (ראשי התבות הם רחם-רמח כאשר שאר האותיות = תענוג = חיה ברבוע. 777 = אהיה פעמים יחידה). צריך לעשות כזה חשבון לכל כלה, לצרף רבקה לשם שלה בכיסוי הפנים (לדוגמה, מלכה-רבקה = בת).

מנהגי יום החתונה מסיפור יצחק ורבקה

מהפסוק "ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב" אפשר לרמוז שהחתן ביום

סוף. זו הוספה לדרוש החצוצרות. הוא אמר שהבעיה של צורה שהיא ההיפך מהקדושה, היות ש"לא ראיתם כל תמונה", ה' לא גוף ולא דמות הגוף, כל צורה בעולם מכחישה את רבוננו של עולם. הרי בסופו של דבר הכל הוא ה', ולכן צריך לבטל את כל הצורות שיש במציאות – לבטל את כל המציאות.

החציה כל פעם לחצי היא על דרך ההסבר שלנו למחלוקת אם "שכינה בכל מקום" או "שכינה במערב" ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים" – בכל מקום יש את המערב שלו, בכל נקודה ונקודה השכינה במערב, ב"היכל לבנת הספיר", יסוד ומלכות יחד. ככה, אף על פי שתמיד יש איזו צורה – במיוחד באבן הר סיני – יש גם את האין, את החצי. החצי הוא כמו דברי הבעל שם טוב שאני יכול לסתור כל סברא של גאוני עולם כי אני קשור לנקודת האין.

שלוש התיחסויות לרע בעולם

[הרב אקסלרוד אמר שכתוב בגמרא בערכין שלשון הרע חמורה כמו שלש עבירות החמורות והמדבר לשון הרע כופר בעיקר. איך יכול להיות כזה דבר? הווארט הוא שמי שמדבר לשון הרע מאמין שיש רע בעולם ועצם המושג רע הוא כפירה בעיקר, כי אין רע בכלל – הכל טוב. ברגע שהוא כופר בעיקר, שסובר שיש רע, ואומר רע על מישהו, זה כמו שלש עבירות החמורות וכפירה בעיקר.]

לכאורה לומר שאין רע בכלל זו תורת איז'ביצא, שיהודי אף פעם לא חטא, כפי שיתגלה כשיבוא מלך המשיח – שכל מה שנדמה רע אינו כזה. מצד הקב"ה "לא יגורך רע", וממילא כשמתגלה שהכל ה' אין רע. זו גופא מציאות של "את רוח הטמאה אעביר מן הארץ", שנאמרה על גילוי עולם האצילות בעולמנו – שייך ל"ויאצל מן הרוח" על שבעים הזקנים, לגלות את הווארט של המגיד ש"אצילות איז אויך דא" וברגע שיתגלה אכן אין יותר רע במציאות.

שלמה. אבל באמת כל הווארט הוא ש"חצי צורה" אומר שאתה גארנישט, לא שלם בלי החצי השני. אם מעמיקים להתבונן בכך, במתמטיקה קוראים לכך לימיט – גבול – שחצי אומר שאיזה צורה שלא תהיה אתה לא שלם ואם אתה מרגיש שאתה 'צורה' כל שהיא עליך לחצות את עצמך לחצי (מתאים לר' אשר, שכל ענינו היה 'לחתוך את הצורה שלך'). יש ביטוי "בעל צורה", ומי שמרגיש 'בעל צורה' צריך לחתוך אותו לחצי. גם עם החצי אפשר להשלים ולהרגיש מבסוט, שאני פרופיל. היום מתבטאים במלה הזו בכלל – שכל התואר של האדם נקרא הפרופיל שלו. נדמה שהפרופיל הזה הוא מהות שלמה.

מה באמת הרעיון מאחורי שני-חצי-צורה? שאיך שלא תהיה, אם לרגע אתה נתפס כצורה צריך לחתוך את עצמך לחצי. זו העצה. אם אחרי החצי גם החצי הזה הוא צורה – גם אותו צריך לחתוך, עד שנוצרת סדרה מתמטית שכל פעם חצי, עד אין סוף. זו סדרה ששואפת לאפס. כלומר, בעצם להיות חצי צורה באמת – חצי צורה שלא הופכת בעצמה אף פעם לצורה כל שהיא – היינו תהליך מתמיד שכל רגע לחתוך עצמך לחצי. למה זה דומה? אפילו בנגלה יש חקירות לגבי חמץ, האם אפשר לבטל אותו על ידי מספיק פירור. מצד שני, "התופס בחלק מהעצם תופס בכולו", שכמה שלא תחתוך אותו ישאר הולגרמה שלמה, כמו אבני הר סיני.

צריך לחבר הכל יחד ולומר שהיא הנותנת – כמה שאתה חותך לחצי הוא נשאר צורה, לא יעזור לך, אבל אתה לא מתיימש, ממשיך לחתוך, ותרגע רק כאשר תגיע לאפס. גם בחומש יש חומש על החומש וכו' עד שמגיע לפחות משה פרוטה. אצלנו ה"פחות משה פרוטה" הוא להתבטל לגמרי (אצל גוי גם פחות משה פרוטה הוא שוה-ערך משא"כ אצל יהודי זה כבר גארנישט). שוב, הווארט הוא שהמושג שני חצאים הוא תהליך, עבודת חיים מתמדת, עד שתגיע לאפס – ובאפס יש גילוי של אין

בעצם). שלש המדרגות האלה הן הכנעה-הבדלה-המתקה: בהכנעה אני מציאות החטא (מציאות החטא = רשע – רשע – תן תודה [תודה בכך שאתה מציאות החטא]!); בהבדלה "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא"; והמתקה היא איז'ביצא (שהרבי מסביר אותו באותיות של חב"ד). הרב אקסלרוד הזכיר שר' אשר היה ה'מוהל' למול את ערלת הלב, השאור שבעיסה (הגאווה הידועה והסמויה) – מי שיש לו רק הבדלה שלא יודע לומר 'אני החטא', אינו מהול.

הווארט היה שיש "חטא", יש "חטא ישראל" ויש "ישראל" (ישראל בפני עצמו אף פעם לא חטא, אין אצלו חטא בכלל). חטא ישראל = 559, אז כל שלשת השלבים – חטא, חטא ישראל, ישראל, ישראל עולים 1118 = "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד". זו התבוננות מאד יפה בפסוק היחוד, כי הוא אומר "שמע ישראל" – לשמוע את הפנימיות של ישראל. קודם יש רק "חטא", וה"ישראל" בהעלם, אחר כך נמצאים שניהם וה"ישראל" מתחיל לגבור, ש"ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא", ובסוף הישראל כל כך מתגבר עד שה"חטא" נעלם-נבלע לגמרי, "בלע המות לנצח" בנוקבא דתהומא רבה.

ד. מהי התקשרות לרבי?

[ר' מענדי הענדל השתיק את כולם ובקש שהרב יסביר מהי התקשרות לרבי.]

הספרים שהחתן והכלה צריכים ללמוד

אם רוצים להתקשר לרבי, ההתחלה היא לקיים את ההוראות שלו. יש הוראה מהרבי שמיד בכניסת החתן והכלה לבית צריך להיות שם שלשה ספרים – כתר שם טוב, אור תורה ותניא (ולא לכרוך אותם יחד), וגם ללמוד אותם. כלומר, זה לא חלק ממבצע "בית מלא

בכל אופן, יש שלש מדרגות: מה שיתגלה שיהודי אף פעם לא חטא – הווארט של איז'ביצא – שהוא הגילוי לעתיד. יש "חטא ישראל", ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא – דבר והיפוכו, מצד אחד הוא כן חטא, אבל הוא נשאר ישראל, החטא לא פגם בהיותו ישראל. ויש – במלים של ר' אשר – שאתה עצמך מציאות החטא. באותיות של תניא אומרים שה'אני' של הבינוני הוא נפש הבהמית – כל מה שאנחנו אומרים ב"פרק בעבודת ה'" – מה הכוונה שאני החטא? "קולע אל השערה ולא יחטיא" – חטא הוא שגיאה בקליעה למטרה. "אלהים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים", ולכן בטוח שאני תמיד מחטיא את המטרה – במה שאני עושה, מדבר או חושב יש תמיד החטאה. מי שיודע לירות ישר, "יורה כחץ" ישר למטרה ולא להחטיא, כמו בני בנימין, מקיים מה שאמרנו קודם – שכל הזמן חוצה את עצמו לחצי. מי שקשור לנקודת האין יכול לירות את החץ למטרה ולא להחטיא. שייך להתבוננות שאני עצמי הנקודה השחורה על הסדין הלבן של אוא"ס ב"ה, וממילא אני החטא (לשון חסרון). ובפרט אם אני מתגאה במעשי הטובים אפילו במקצת שבמקצת, שעל זה נאמר "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", כפי שהסביר הבעל שם טוב.

אם כן, יש כאן שלש מדרגות מהקצה אל הקצה. להרגיש שאני בעצמי מציאות החטא בלי שתי המדרגות האחרות היינו כמו בשנים עשר הצעדים של הנצרות, ר"ל, אבל באמת אני החטא ("וחטאתי נגדי תמיד") הולך יחד עם "חטא ישראל", שעל ידי החטא לא נפגמה נקודת הישראל שבי, ויש גם עכשו מה שיתגלה לעתיד לבוא שבאמת לאמתו לא חטאתי כלל (לא רק ש"נורא עלילה על בני אדם" מצד שם אלהים בגימטריא הטבע אלא שהכל מאת הוי' ב"ה ו"הוי' אחד" הוא עצם הטוב, הכל טוב

ג), וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה (שהיו) [שהלכו בני] ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, מאי עדות, אמר רב זו נר מערבי שנותן בה שמן כמדת חברותיה, וממנה היה מדליק ובה היה מסיים עד כאן.

על פי הדברים האלה יצו ה' להאיר אל מול פני המנורה, שהוא נר המערבי, להראות כל נר ונר שלא בא אלא בשביל עדות אשר יגיד נר הפונים אליו כולם להראות נסו הנזכר.

הווארט הוא שכל הנרות דולקים רק על מנת להבליט את הנס של הנר המערבי. הוא סובר כאן כמאן דאמר שהמנורה היתה מונחת מדרום לצפון – ולא כפי שרגילים לצייר ממזרח למערב – ונפק"מ מהו הנר המערבי. לפי המ"ד מזרח-מערב ה"מערבי" הוא השני ממזרח, המערבי הראשון. אם מונח מצפון לדרום המערבי הוא באמת האמצעי, והוא "אל מול פני המנורה" – כולם נוטים לאמצעי, וגם הפתילה של האמצעי מוטה לכיוון מערב. הוא אומר שכל הנרות באים להבליט, להדגיש, את הנס של האמצעי.

מה אפשר ללמוד מכאן לגבי התקשרות לרבי? כל הנשמות הן נרות, כידוע, אבל יש אחד שהוא הנר המערבי – "מופת הייתי לרבים" – שהולך על הצדיק. כמו שכתוב בשער היחוד והאמונה ששם הוי' מתגלה על ידי מציאות הצדיק בכל דור ודור (והמופתים המתגלים על ידו), הוא הנר המערבי. כל הנרות מאירים רק כדי להראות שהם נדלקים אחרונים וכבים ראשונים. יש בכך שני דברים. הראשון שכל נר מאיר כדי להדגיש את המעלה המיוחדת של הצדיק – אכן יש לי אור, אבל אני אור מוגבל, טבעי יחסית. המושגים טבע ונס הם יחסיים – האור שלי טבעי ושל הצדיק נסי, והטבע מדגיש את הנס.

ספרים", או סגולה כמו החזקת ספר רזיאל או ספר אחר כסגולה – לא סגולה ולא מבצע, אלא שיהיו בבית וגם ילמדו בהם, יפנימו אותם (היינו סוד קליטת הזרע האלוקי הנמצא בספרים אלו בלב, שבאמת זו סגולה לקליטת הזרע בגשמיות אצל החתן והכלה). דברנו קודם על ר' אשר, מה הספר הכי חשוב אצלו? פרי הארץ לרמ"מ מויטבסק. [הרב אקסלרוד: כל הספר הוא מה שתלמיד אחד כתב ממה שהוא דבר שנה אחת.] אין הכי נמי. כשהצמח צדק קבל את הספר הוא עיין בו ואמר שסבא כתב זאת יותר טוב.

אנחנו תמיד מזכירים את שיחת הרבי, שיש הו"א שהוא יהיה נמנה בין רבותינו נשיאינו, ומבחינה מסוימת אכן כך כי אדה"ז קבל אותו כרבי, לכן אפשר להוסיף מנהג – בדרך אפשר, הרי אצל חסידים יש ענין של מוסיף והולך ("ביי חסידים עס קומפט צו") – שיהיה בכל בית פרי הארץ. הרבה כאן לא מכירים את הספר, וכ"ש שאין להם אותו – חשוב מאד. צריך לדאוג לחתן ולכלה למהדורה החדשה של פרי הארץ.

שוב, הכל מתחיל מכתר שם טוב, היסוד – חייבים ללמוד אותו, ובפרט לדעת הדברים היסודיים שם: הכנעה-הבדלה-המתקה (חש-מל-מל), יחוד יראה-נורא וגם "הרע כסא לטוב". הבעל שם טוב אומר שמי שמעמיק ב"הרע כסא לטוב" כמעט ממתיק לגמרי את מציאות הרע, עושה ממנו טוב לגמרי, עד שהמשפט הזה אפילו קצת 'מוסכן'.

החסידים מאירים כדי להבליט את הרבי

עוד בענין ההתקשרות – אור החיים בתחלת בעלתן כתב על הפסוק "אל מול פני המנורה":

אל מול פני המנורה וגו' – טעם הדבר יתבאר על פי דבריהם ז"ל שאמרו במסכת שבת (דף כב:): וז"ל מחוץ לפרוכת העדות וגו' (ויקרא כד

לעולם [ולכן צריך להאמין שהוא האור, כי ברא מאורות וכל העולם כולו הולך לאורו], ולדרך זה יתיישב עם ההיא שהביאו משלהי כל הקרבנות וכו' (מנחות פו:) יעש"ד [תוספות תרצו את קושייתם ש"לאורה הוא צריך" נשאל על אהרן הכהן, אך מקשים שבמ"א משמע שהקושיא היא על השכינה, וממילא הדרא לדוכתא קושייתם הראשונה – שבעל אור החיים אומר שאינה קושיא...].

טעם שבעת הנרות

ויש לנו לחקור זאת, מעתה, שלא בא המנורה אלא להגיד נסה שבנר מערבי היה מספיק, בנר מצדה האחד, ונר מצדה השני [היו מספיקים שלשה נרות, למה צריך שבעה? הרבי צריך רק שני חסידים, מכאן ומכאן, כמו רשב"י שמספיק לו רבי אלעזר ורבי אבא – שלשתם בסוד חב"ד. השנים ידגישו את מעלת השלישי, למה צריך שבעה?], ויש לומר כפי הפשט שהוא לגוי [שלשה לא כל כך יפה, ולכן 'אם כבר אז כבר' – שיהיו שבעה]. שאחר שהוצרכה ביאתה לרמוז הנזכר אין נכון להביא בית ה' אלא דבר מתוקן ונכון שבמנורות [גם סוגי יהודים].

אחרי קריאת התורה הרב מ"מ פרידמן חזר על שיחת הרבי שיש יב נשיאים שהביאו קרבנותיהם לחנוכת המזבח – ותמיהה למה התורה חוזרת על אותו דבר יב פעמים – ואחר כך מתחילים את "שלך גדול משלהם" בשבעה, שיחה על היחס בין ה-יב ל-ז (להעיר שבפרשתנו יש ספר בפני עצמו, שני פסוקי "ויהי בנסע הארץ וגו' ובנחה יאמר וגו'", בראשון יב תבות ובשני ז תבות, עליה מ"עת מלחמה" ל"עת שלום", ודוק. וכן הפסוק הראשון והפסוק האחרון של התורה, כאשר נסב"ת מ"ולכל היד החזקה וגו' לעיני כל ישראל", יב תבות, ל"בראשית וגו'", ז תבות, וכידוע מהרמב"ן שיש חמשה זוגות כאלה

בקיצוניות – קשור לווארט שאין באמת רע בעולם – כל הנרות ביחס לנר האמצעי הם "הרע כסא לטוב" (כפי שהזכרנו לעיל). כל הנרות הם כסא לנר המערבי – הם לא רע, הם נרות, דהיינו לאחר שהרע התמתק לחלוטין, כ'חשש' הבעל שם טוב. מה המסר? שכל יהודי, "נר הוי' נשמת אדם", צריך להדר מאד בנר שלו, "עד שתהא שלהבת עולה מאליה" – ורק אז, כשיש לו גם עצמות, הוא 'עצמי' בנר שלו (זהו גדר "שלהבת עולה מאליה", דרגה שהוא הגיע אליה מכח הצדיק שהדליק אותו) – ויחד עם זה הוא מרגיש עצמו טפל, ויתר על כן, שכל חידושיו ועניניו הם רק כדי להבליט את האין-ערוך בין הטבע שלי ל"מופת הייתי לרבים" של הנר המערבי. זו דוגמה להתקשרות אמתית – בטול יחד עם גילוי האור העצמי שלך. אדרבה, אם היית כבה לכתחילה לא היית שוה שום דבר, לא היית מבליט אותו ולא כלום – ככל שאתה שוה יותר כך אתה מבליט אותו יותר. היות שהכל יחסי, גם ביחסיות הכל הוא "הרע כסא לטוב".

נמשיך באור החיים:

ומה שראיתי שדקדקו התוספות התם בתמיהה, וכי לאורה הוא צריך וכו', מטעם כל ארבעים שנה וכו', ולא אמרו והלא כל העולם כולו לאורו של מקום, לפי עניות דעתי אינו דקדוק, כי תצדיק התמיהה מהמורגש להם [ההליכה במדבר]. יותר מדברים הבאים באמונה [תוספת לכך שצריך הרבה נרות כדי להבליט את נר האמצעי. רבי אייזיק אמר שהאמונה של מי שבקטנות היא ש'על ה' אפשר להאמין הכל', אבל צריך דעת (והרבה דעת, עד שמגיעים ל"תכלית הידיעה שלא נדע", בהרגשת ה'אין ערוך' האמיתי שביני לבין הנר המערבי). צריך את כל ההשוואה לכל הנרות כדי שהמעלה והנס והמופת של הנר המערבי תהיה מורגשת. אם כן, הווארט הזה שלו חזי לאיצטרופי], כי ה' ברא שמש וירח המאירים

שהנרות המאירים, עם כל היפי והקדושה שלהם, הם "הרע כסא לטוב" – כעת מדבר ממש על אומות העולם וישראל.].

ורמו גם כן שכולן כלים, ונר ישראל לא יכבה [הרב אקלסרוד הזכיר שיש דעה בחז"ל שנה המערבי לא רק מודלק ראשון וככה אחרון אלא שבאופן נסי דלוק כל ה-כד שעות. איך אפשר לומר שרבי בכלל נכבה? אנחנו משיחיסטים כאן... לפי הדעה שנה המערבי לא כבה כלל יש לו חיים נצחיים, אבל הדעה הרווחת – גם בחז"ל – היא הדעה שהביא קודם, שמדליקים אותו ראשון ונכבה אחרון. כאן אומר ש"נר ישראל לא יכבה", יתכן שכבר רומז – במודע או לא – לדעה בחז"ל שנה המערבי לא כבה כלל. בכל אופן, חסיד צריך להרגיש עצמו שאני נכבה לפני הרבי – כל החידושים שלי, כל האור שלי, הוא רק כדי להבליט את הרבי, ואני מבליט אותו דווקא בכך שאני נכבה לפניו].

ותמצא שהארת הנרות אינו אלא בלילה, והוא סוד הגלות שנקרא לילה [מכאן ברור שלא משנה את הדעה בחז"ל, אלא מתכוון שכבה אחרון היינו ביום, וממילא הוא לא כבה בזמן שלו – הלילה, שהוא זמן הנרות.], מה שאין כן בבא זמן הישועה המתייחס לה בקר כתיב (ישעיה כא יב) אתא בקר וגו', יכבה נר האומות וישאר מכללותם נר ישראל שהוא הולך ואור עד נכון היום [ואז לא צריך אותו, כי "שרגא בטיהרא מאי מהניא" – לא צריך שידלוק כל היום. כמו שכתוב שמישיח, המלך התשיעי שימלוך על כל העולם כולו, בסוף ימסור את המלכות לקב"ה ש"אני ראשון ואני אחרון", שדווקא ה' הוא המלך הראשון והוא המלך האחרון, לא המשיח. זה הפשט שגם נר המערבי כבה באיזה שלב, כשמגיעים ל"נכון היום". מה אומר לענייננו, חסידים ורבי? הלילה הוא המצב הגלותי, שיש יהודי שעדיין לא קשור בגלוי לאור התורה – בא החסיד בתור שליח ומאיר אותו, אבל ברגע שהוא האיר

(בתורה). הווארט כמו קריעת ים סוף ל-יב גזרים והקריעה לעתיד לבא לשבעה נחלים – ב-יב עולים מבי"ע לאצילות וב-ז עוברים את הבינה-נהר ומגיעים ל-ז תיקוני גלגלתא (שרש החושים בעל-מודע של הנפש, כמו שמביא ר"ה בשם רז"ז בתחלת הביאור לשער היחוד). זו תמיד שאלה – אם יש יב ולעתיד לבוא יש ז, בכל אופן צריך להיות למעלה מכך גם ג. אם הגעת לז"ת דעתיק צריך להגיע גם לג"ר דעתיק, רדל"א, וגם צריך לעלות לאחד, להגיע לאחדות פשוטה. ממש מתאים, כי הוא אומר שמצד השכל – בשביל לתת הרגש לנס – היה מספיק שלשה נרות, אבל מצד הנס עצמו מספיק אחד שהוא הנס, הוא המופת. רק אז הוא לא היה גלוי ומורגש כלל, על דרך "תענוג תמידי אינו תענוג", אך אליבא דאמת יש אותו עצמו, אחד, ויש המיעוט שמספיק כדי להבליט אותו שהוא שלשה, לשם הנוי צריך שבעה וכדי שהמציאות תתעלה על מנת לקבל את גילוי האלקות יש שנים עשר שבטים, עליהם כתוב "כי שם עלו שבטים שבטי י-ה עדות לישראל".

ישראל והאומות ודליקת הנר האמצעי עד הגאולה

ובדרך רמז ירמוז בשבעה נרות לאומות העולם שהם שבעים אומות כל אחד ירמוז לכלל העשירי, ורמז כי כולן מאירים לנוכה המערבי שהם ישראל, שהם בחינת המערב בידוע ליודעי חן [שייך למה שדברנו לעיל על "שכינה במערב" או "שכינה בכל מקום". כל מקום כולל גם כל מה שיש בעולם, כולל אומות העולם. לומר שיש נקודת מערב בכל מקום אומר שיש נקודת ישראל בכל מקום, וממילא יש נקודת בטול ונקודה שלא חטא לעולם – כמה קטן שלא תהיה, יש את הנקודה שתתגלה ש"לא חטא מעולם", נקודת "ישראל" בלבד, בטירתו. בכל אופן, כעת כשעבר מנרות לאומות העולם לעומת ישראל כבר ממש "הרע כסא לטוב". קודם היה קצת חידוש לומר

משה בפני הזקנים – הנר ממנו נאצל הכל

תוספת עיקרית לאור החיים, שמקשר מאד יפה לפרשה, שיש בין הסיפורים שלה הרבה קשרים: משה רבינו בפרשה הוא הנר שכולם מדליקים ממנו ואינו חסר כלום בסיפור של שבעים הזקנים, כמו שבעת קני המנורה (כפי שבעל אור החיים קשר בין שבעת הקנים לשבעים האומות – מקור יותר עליון לכך שהשבע הופכים לשבעים יש בשבעים זקנים). כתוב עליהם שהתנבאו "ולא יספו" – התרגום אומר שלא הפסיקו וי"א שלא המשיכו, שפסקו. "אלו ואלו דברי אלהים חיים" – איך יתכן? ממש לפי ההסבר של בעל אור החיים, שהם כבו ראשונים. הדליקו אותם אחריו – הראיה שהוא עצמו הדליק אותם – והם כבו לפניו, ממש היו בטלים אליו. אלדד ומידד, שגם היו ענוים ואמרו שאינם ראויים – יחד עם איזו עצמיות באופי הנבואה שלהם, "משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ" – כנראה אמרו ש"משה מת" אבל אנחנו נמות קודם... גם מה שאמרנו על "אצילות איז אויך דא" שייך למנורה, שמגלה שהשכינה שורה בישראל, כפי שכתוב "ויאצל מן הרוח" ולא חסר כלום – טבע האצילות, העלם וגילוי. אלה סוגיות עמוקות בחסידות – יש שהצדיק נותן מעצמו וכן חסר, כמו שהאבות נתנו את השנים שלהם לדוד המלך (כפי שדובר בשיעור האחרון), נתנו ממש ולא כנר שלא חסר כלום, כי שם מדובר בעצם והתפשטות, המשכה מאצילות לעולמות התחתונים. אבל מה שכולו אצילות, "ויאצל מן הרוח", הוא רק העלם וגילוי. זהו גם הסבר עמוק למה יצחק לא נתן משנותיו לדוד, אלא רק יוסף – דוד הוא המלכות שיורדת לתחתונים, עד גיל 37 שהגיע לירושלים היה כולו בעולמות התחתונים. מחזק שמי שנתן לו הכי הרבה מהשנים שלו הוא יוסף, את 37 השנים הראשונות הללו. גם בשנים

אותו, כשכבר אין יותר מה להאיר ומתחיל להיות יום, כל החסידים 'מתקפלים', כולנו נוסעים לרבי. מי שנשאר הוא הרבי, "עד נכון היום".

בכלל, מה שהוא מדמה את הנרות לאומות העולם אומר "חכמה בגוים תאמין" – יש שם אור. הוא מאיר את הלילה, יש בכך איזו חכמה. כמו שגם הקדמונים אמרו שבעת הנרות הם שבע חכמות. נר המערבי הוא חכמת האלקות, שיש דווקא אצל ישראל – לכן אנו אומרים שגם הדתות המונאיסטיות לכאורה הן עבודה זרה – אבל יש חכמות באומות, וכל חכמה היא אור. צריך לפתח כל נר, שהשלהבת שלו תעלה מאליה – לעודד אותו לממש עצמו, שיאיר כמה שיותר, לעודד את התפתחות המדעים של הגוים. דווקא התפתחות זו תבליט את הנר המערבי, אור החסידות, תורת משיח – אם כולם היו לומדים חסידות היו מבינים שהיא נר המערבי]. (משלי ד, יח).

גם רמו במצות "הדלקת הנרות" שיכוין המדליק בהדלקתם שתהיה הארתם למול פני המנורה [כאן מדגיש את המלה "פני", אבל אותו פירוש כמו קודם – קודם אמר שישראל הם סוד המערב וכעת שהם סוד הפנים], שהכל יהיו לצורכי ישראל המתייחס לה שם פנים, בידוע למבינים [כמו שכתבנו באריכות בספר "קבלה והתבוננות לאומות", שישראל הם בעצם הג"ר ואומות העולם הם בעצם הז"ת. בלשון הקבלה, הג"ר הם הפנים והז"ת הם האחר. חוץ משבעת הנרות, שהם מספר שבע, הם בשביל הפנים שהם הג"ר – עוד קשר בין שבע לשלש, משבע עולים לשלש ומשלש עולים לאחד. ממש הנושא שהורחב ביותר בחלק הראשון של הספר הנ"ל].

עד כאן כדי להסביר מהי התקשרות לרבי.

(‘שומעים’ רק 136 מתוך ה-137, כמבואר סוד זה במ”א). יש כאן דוגמה מני רבים שישנן תופעות מרוכזות בתורה. זו תופעה נדירה – היא מתחילה מה-א הנחה של “בראשית”, אבל כאן בפרשה היתה קודם מלה שכל בעל קורא צריך לדעת לומר נכון, “והאספסוף”. הרבה טועים בשמות ומשמיעים את ה-א, אבל היא נחה לגמרי. אז יש “והאספסוף” ואחר כך “ויאצל” – האספסוף הם הערב-רב שהטעו את בני ישראל, מקור כל החטאים, וה”ויאצל” הוא הדבר הכי גדול, שמשה רבינו מאציל את רוחו על הזקנים. צריך לומר ש”ויאצל” הוא תיקון ל”והאספסוף”.

כתוב שמשה רבינו הוא אחראי על הערב-רב, הוא קבל אותם והוא חוזר בכל דור ודור כדי לתקן אותם. איך הוא מתקן אותם? על ידי שמאציל מרוחו על הזקנים-הצדיקים של הדור. אז כל צדיק וצדיק גם מצטרף למשה רבינו בתיקון הדור, תיקון הערב-רב – “קלקלתנו היא תקנתנו”, מתוך מציאות האספסוף זוכים להאצלת רוחו של משה רבינו, הנר שמדליק את כל הנרות ולא חסר בעצמו כלום.

שוב, מהו סוד האצילות? גילוי העולם בלבד – זו עצם התופעה של א נחה, שיש א בהעלם אבל התורה שבכתב, תורת משה רבינו, מגלה אותה, רואים אותה אפילו שבמציאות לא שומעים אותה. מצד המציאות-הבינה היא בהעלם, אבל מצד האצילות ממש היא בגילוי. אם ה' בא וטוען למשה על ה-א הנחה – קבלת האספסוף (שאין האלקות, אלופו של עולם, גלוי אצלם) – אומר משה לקב”ה שכך גם אתה בראת את העולם, ב”בראשית”, עם א נחה, ואכן תפקידי הוא להאציל מרוחי על שבעים הזקנים ועל ידי כך לגלות את סוד ה-א הנחה גם בערב רב.

הבאות שבכללות בהגיעו לירושלים כבר עלה לאצילות בכל זאת היו לו הרבה נפילות וקימות, ירידות ועליות, עדיין היה קשור למציאות של העולמות התחתונים ב”ע לתקנם. דוד הוא בעצם בבחינת “דלית ליה מגרמיה כלום” (היינו סוד ה-ד הכפולה שבשמו של דוד – “דלית ליה וכו’” בהיותו למטה בבי”ע וגם “דלית ליה” בעלותו למלכות דאצילות, וד”ל) וכל רגע ורגע הוא בבחינת נפל ללא חיים עצמיים וחייב לקבל חיים מלמעלה ממנו. לכן צריך לתת לו במסירות נפש, כשאתה מחסר מעצמך. צריך לומר שיצחק הוא בעצם אצילות, עולה תמימה שאסור לו לצאת מהארץ – אסור לו לצאת מעצם דרגת האצילות שלו. זו מדת “פחד יצחק”, שפוחד ולא יכול לצאת מהאצילות – יכול להאציל, לגלות את ההעלם, אבל לא לתרום שנים (כמו לתרום דם, או לתרום משהו אחר למישהו אחר שמחסר בעצם מעצמו), זה לא בשבילו. התרומה של יצחק לדוד מלכא משיחא היא בדרך של העלאה בלבד, הוא מעלה את דוד לאצילות וכל רגע מעלה אותו מנפילתו ומגלה את רוח האדם שבו (אדם ר”ת אדם דוד משיח. נמצא שתרומת יצחק היא להמשיך את תרומת אדם הראשון לדוד המלך בפנימיות) “העלה היא למעלה” (לעומת רוח הבהמה, סוד שם בן, שרש דוד ומדת השפלות שלו, “הירדת היא למטה לארץ”), היינו ממש בנין מלכות דוד מהגבורה-כח ההעלאה של יצחק (היינו מה שיצחק הוא עולה תמימה, עולה ומעלה מ”ן דמלכות תמיד, סוד חפירת הבארות של יצחק). כל זה היה השלמה שמשה כאן הוא ממש הנר המערבי של המנורה הטהורה אליו בטלים כל שאר הנרות כהתבטלות חסידים לרבי.

ה-א הנחה – העלם וגילוי

עוד בפסוק “ויאצל מן הרוח וגו’”: יש עוד תופעה במלה “ויאצל” – ששוה 137, סוד ה-קבלה, יחוד חכמה-נבואה – שה-א היא נחה

ישראל ממש ודאי יש "שהשמחה במעונו", ובחוף לארץ זה אומר שדווקא כאשר מתחתנים צריך לקיים את הוראת הרביים "מאך דא ארץ ישראל" – אומרים "שהשמחה במעונו" וצריך מיד תודעה של "מאך דא ארץ ישראל". גם אצלנו, שזוכים בגשמיזות להיות בארץ ישראל, צריכים תודעה זו (כמו שהרבי הדגיש שכאן בארץ ישראל צריך תמיד לדעת שנמצאים בארמונו של מלך, היינו "מעונו" של ה' ממש) – הגימטריא של "שהשמחה במעונו".

השליחות בעתלית – "עת לעשות להוי'... תורתך"

מקום השליחות של הזוג הוא העיר **עתלית**, בגימטריא 910, חצי מ-1820, ממוצע כל אות הוא **יעקב**, ז"פ הוי'. **יעקב** הוא גם ההפרש בין החתן והכלה. כלומר, אם מוסיפים לשם החתן (**מרדכי-דוד**), **יעקב** הוא שוה **חיה-מושקא**. יש ענין בדור שלנו, לקראת משיח, להשוות את החשבון בין החתן והכלה כדי שיהיו שוים בקומתן. למי שיותר קטן במספר צריך להוסיף עוד שם כדי שיהיו שוים לגמרי... בדוגמה שלנו, צריך להוסיף לחתן **יעקב** כדי שיהיה שוה לכלה – סגולה לכל מעלות **יעקב**, ש"מטתו שלמה", "בחיר שבאבות", מדת הרחמים, "תתן אמת ליעקב" וכו'.

עתלית נוטריקון "עת לעשות לי-הוה הפרו תורתך" – **עת**, לעשות, לי-הוה, תורתך. בנוטריקון אין רמז למלה "הפרו", מכאן נלמד שעיקר העבודה בעתלית היא "עת לעשות להוי'... תורתך", להפיץ תורה, ולא סתם תורה אלא "תורתך", "נפלאות מתורתך", תורת משיח, תורה דעתיקא, תורת העצמות שמבטאת את הקשר העצמית של "אורייתא וקוב"ה כולא חד" וגם "ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד". על פי פשט ה"הפרו" אומר שבטלו, אבל אנחנו דורשים לשון הפריה – צריך לקיים את מצות "פרו ורבו" בתורה.

ה. עבודת השליחות של בני הזוג

"שהשמחה במעונו" בזמן הזה

נהרב אקלסרוד: איך אומרים היום, בזמן החורבן, "שהשמחה במעונו? צריך לומר שהבית שהחתן והכלה מקימים הוא "מעונו" – מקדש מעט (בית חב"ד) וכו'.

"מעונו", חוץ מכך שהוא בית המקדש, הוא גם אחד משבעת הרקיעים – החמישי מלמטה, כמו שמופיע במסכת חגיגה. כתוב שברקיע מעון נמצאים החשמלים, שייך למעשה מרכבה. הווארט "שהשמחה במעונו" בדיוק מתאים – זבול (ששם נמצא בית המקדש דלמעלה) הוא תפארת ומעון הוא הגבורה, תחת הבינה בסוד "אני בינה לי גבורה" – תחת השמחה ("אם הבנים שמחה") נמצאת הגבורה (ששם גם יין המשמח של החתן והכלה). **לשמח** אותיות **חשמל**. איך זוכים לשמחה במעונו? כשלומדמים, הלכה למעשה, את סוד החשמל, "עתים חשות עתים ממלות". אחד מסודות שלום בית הוא לדעת מתי לשתוק ומתי לדבר, כמו החשמלים – כל זמן שכן הזוג מדבר אתה שותק ובאמת מקשיב, ודווקא כשרוצים לשמוע ממך משהו אתה מדבר, סדר של הקשבה והבעה. זו השמחה של הזוג, רקיע המעון של בני הזוג.

עוד דבר יפה מאד: "**שהשמחה במעונו**" שוה **ארץ ישראל**, **לב** פעמים **הוי'**, "וימלא כבוד הוי' את כל הארץ". אם יש קושיא שעל פי פשט מדובר בבית המקדש, שלדאבוננו אין לנו היום – יש לנו עדיין את ארץ ישראל, משהו נצחי. כמו שכתוב בתחלת הפרשה "שלך גדול משלהם" שאתה מדליק את הנרות, והרמב"ן מסביר שמתקיים גם בזמן הגלות בנרות חנוכה – משהו תמידי. ההבדל בין ארץ ישראל לבית המקדש הוא שהארץ היא תמידית – כל ארץ ישראל היא המעון של ה'. אצל זוג שגר בארץ

הכי מענין שהארכיאולוגים מצאו שם אבנים עם כיתוב בעברית קדומה (שהוא גם הכתב הפיניקי) עת... – שתי האותיות הראשונות של עתלית, מתקופה מאד קדומה. למה ה' השאר בהשגחה פרטית רק את האותיות עת באבנים? כדי שיהיה ברור שהמקום שייך לפסוק "עת לעשות וגו'" כנ"ל. **חיה-מושקא** מגיעה לשם – הגיע ה-עת. **מרדכי-דוד** שוה **רפח, רפח** ניצוצין, וכעת הגיעה ה-עת לגמור את הבירורים, לגמור לברר את ה-רפח, להעלות מעתלית את כל הניצוצות הקדושים שבה.

ו. שילוח חובב בן רעואל

שלשת פירושי רש"י ל"והיית לנו לעינים"

בפרשת השבוע קוראים על חובב בן רעואל. לא ברור מהפשט האם הוא קבל את דברי משה להשאר עם בני ישראל במדבר או שהוא חזר הביתה. יש ארבעה פסוקים בסיפור. מודגש בהם במיוחד ענין ה"טוב" – בפסוק הראשון כתוב "והטבנו לך כי הוי' דבר טוב על ישראל" (פעמיים טוב, י"ל כנגד שרש הנ"ר) ובפסוק האחרון כתוב "והיה הטוב ההוא אשר ייטיב הוי' עמנו והטבנו לך" (שלוש פעמים טוב, י"ל כנגד תוספת הנח"י). יש כמה פירושים למה יתרו נקרא חובב, ואחד מהם שהיות שהוא גר הוא חביב אצלנו כבבת עינינו, וכפי שאומר לו משה "והיית לנו לעינים" (וכפירוש רש"י האחרון "שתהא חביב עלינו כגלגל עינינו, שנאמר ו'אהבתם את הגר'", רש"י לא אומר כאן בפירוש שחובב הוא על שם "שתהא חביב וכו'", ודוק).

יש ברש"י על "והיית לנו לעינים" שלשה פירושים: "לשון עבר, כתרגומו" – שכבר "היית לנו לעינים" וראית את הנסים והנפלאות שה' עשה עמנו. "דבר אחר לשון עתיד, שכל דבר ודבר שיתעלם מאתנו תהיה מאיר עינינו". הפירוש השלישי "שתהיה חביב עלינו כגלגל עינינו", כנ"ל.

כידוע, יש שלשה פירושי "פרו ורבו" – שלש ברכות לחתן ולכלה – "פרו ורבו" בגשמיות, ה"פרו ורבו" שעל יהודי לעשות עוד יהודי (פירוש אדה"ז ששייך לכל אחד, ובפרט לשלית, שיזכו לקרב הרבה יהודים, "יוסף הוי' לי בן אחר") ו"פרו ורבו" בחידושי תורה, מה שהרבי קורה "לאפשא לה". צריך לחדש בתורת משיח (כמו בדרוש הנרות לעיל). הכל מתחיל מ-עת, בגימטריא **חיה-מושקא** – בזכות שכעת מגיעה חיה-מושקא למקום אפשר לממש זאת בפועל ממש. גם בפשט, ברגע שהיא מגיעה לשם יש בכך סימן ואיתות שהגיעה העת, הגיע הזמן ל"קצר א ועלט היינט" בעתלית.

מקור השם עתלית

מה מקור השם עתלית? לא שם מהתנ"ך, ויש כל מיני סברות מה מקור השם. יש סברא שמקור השם עתיק – אולי מתקופת הכנענים – מלה בפנייקית. יש דעה שאולי קשור לעתליה – סברא קצת קשה, כי היא היתה מלכת יהודה ועתלית אינה ביהודה אלא בישראל. היא אמנם באה מהצפון, אבל היתה מלכת הדרום. לכן אפשר לומר הפוך, שהיא קבלה את השם מהמקום ולא המקום ממנה. יש גם סברא שהשם מהרומאים (קשור למלה אתלטיקה, ספורט) או מימי הבינים.

המתיישבים עלו שם על הקרקע בתרס"ג והשם היה מוכן ומזומן להם. עשור אחר כך הגיע לשם "מסע הרבנים" (הרב קוק, הרב זוננפלד ושאר הרבנים החשובים) והלהיבו אותם בענין מצוות בכלל ותרומות ומעשרות בפרט, ואז המתיישבים בקשו להחליף את שם המקום בשם יהודי והרבנים הציעו "תרומיה" (מלה בירמיהו, קשור לתרומות ומעשרות) – הוסיפו כך למסמכים שלהם, החזיק מעמד כמה שנים ובאיזה שלב השתקע וחזרו לקרוא למקום עתלית. בכל אופן, יש שם איזה רשימו של "תרומיה".

תרגום. האבן עזרא מפרש כרש"י שהוא לשון חבה, אבל אומר בפירושו שהוא לשון ארמית. בכל התנ"ך יש רק פסוק אחד עם שרש זה, "אף חבב עמים וגו'", בסוף התורה, בפרשת "וזאת הברכה", ופעמיים מוזכר בתנ"ך חובב חותן משה (בפרשתנו ובספר שופטים כנ"ל). ב"אף חבב עמים" אומר רש"י ועוד מפרשים (כמו האבן עזרא והחזקוני) – ש"עמים" היינו השבטים. פשוט אצלם ש"חבב" הוא לשון חבה, לא מציין שבא מארמית.

אבל יש מי שמפרש ש"עמים" הם אומות העולם, והשאלה מה פירוש "כל קדשיו בידך" – השוואה לעם ישראל או הקדושים בין העמים. יש פירוש שה' חובב את העמים, אומות העולם, בשל הקדושים מהם שמתגיירים. אם כן, ההופעה היחידה של חבב קשורה לגיור כהלכה. מתחיל מכך שה' חזר עם התורה על כל האומות, "הוי' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן וגו'", ומתאים שממשיך שכאשר יש גוי שעונה בחיוב, הוא נקרא קדוש ומחבבים אותו מאד. לכן מתאים שחובב חותן משה הוא אב-טיפוס של כל הגרים ממתן תורה ואילך. בבית דוד המקור הוא **רות**, הכלולה באותיות **יתרו** (הממוצע שלהם הוא **תורה**, ביחד הם עולים **תורה תורה**, סוד תורה שבכתב, יתרו, ותורה שבעל פה, רות).

האבן עזרא מפרש כמו רש"י, ש"עמים" הם שבטי ישראל ו"חבב" לשון חיבה, רק מוסיף שבא מלשון ארמית. לפי זה כשאומרים למישהו "חביבי" בא מארמית (או היום מערבית). העובדה שהתורה אמצה לשון מארמית היא עצמה גיור של השפה, ומתאים מאד שהחבה אל הגר תהיה לשון תרגום.

הרמב"ן מביא את האבן עזרא (בלי להזכירו), שבא מלשון ארמית, אבל אומר שאינו מסכים לכך בדעתו, אלא שמלשון חדר לפני מחדר, חביון.

סדר הפירושים הוא דעת-חכמה-חסד. "והיית לנו לעינים" בפירוש הראשון הוא שאתה יודע מה שהיה עמנו, כמו שכתוב בקבלה ששתי העינים הם תרין עטרין שבדעת – אתה עד ראייה, **עד** אותיות **דע**. הפירוש השני שבכל מה שיתעלם מאתנו תהיה מאיר עינינו, כמו רבי מאיר שמאיר עיני חכמים בהלכה, בחינת חכמה. הדבר השלישי הוא חבה ואהבה, "ואהבתם את הגר" – מדת החסד. יש משהו בגר שיש לו דעת – הדעת עושה אותו גר (כי אחרת הגוים בבחינת "אל אחר איסתריס", אין לו דעת, כפי שהוסבר פעם שגיור הוא בעצם קבלת דעת). משה אומר שיש לו כבר דעת. יש משהו דווקא בגר שהוא יכול להאיר את עינינו, ויש גם חבה מיוחדת לגר (שייך בעצם לגר הראשון, אברהם אבינו, מדת החסד והאהבה).

מצד הגר עצמו יש פה סדר של הכנעה-הבדלה-המתקה: ראית הנסים פועלת אצלו הכנעה, ולכן רוצה להדבק בעם ישראל; מה שיש לו לתרום לעם ישראל, להאיר את עיני ישראל, הוא הבדלה – יש לו איזה מבט מלמעלה שבו יכול להאיר עיני ישראל; האהבה אליו, שהוא פשוט אהוב "וכמים הפנים לפנים", היא ההמתקה שלו.

"אף חבב עמים"

על הפסוק הראשון, בו כתוב השם שלו, רש"י כותב (בשם הספרי) "חובב" – הוא יתרו שנאמר מבני חובב חותן משה וגו' ומה ת"ל ותבאנה אל רעואל אביהן מלמד שהתינוקות קורין לאבי אביהן אבא ושמות הרבה היו לו יתרו ע"ש שיתר פרשה אחת בתורה חובב על שחיבב את התורה וכו'". רש"י מפרש שהשם "חובב" הוא לא על שם החבה שלנו אליו, אלא משהו עצמי שלו, שהוא חבב את התורה. המפרשים על פי פשט אומרים ששרש **חבב**, במובן של חבה, אינו בעברית אלא לשון

הוא נקרא אליסף בן רעואל (חילוף ד-ר, דל ורש). רעואל הוא גם אבי יתרו, כאן, אבל הוא גם בן של עשו – "בשמת ילדה את רעואל". והוא גם יהודי מזרע בנימין בספר דברי הימים. **רעואל** = **רבקה**, שדברנו עליה לעיל, הנקודה האמצעית של **תריג**. גם בעשו בפשט רעואל לשון רעות, אבל אפשר לדרוש מלשון רע. אצל יתרו כבר "הרע כסא לטוב", מה שהבן והנכדה התגירו. אצל אליסף כבר לגמרי לשון רעות (ודעת, דעואל, לשון התקשרות והתחברות). בכל אופן, שבט גד יזם את הישיבה בעבר הירדן – הוא גם חלוץ לנחול את הארץ, אבל נוחל במקום שהיה ראוי להיות חו"ל, שייך לעתיד לבוא. צריך לומר שהוא כמו שה' פזר את עם ישראל בין אומות העולם כדי להוסיף גרים, ניצוצות – גם אליסף הוא על שם שה' הוסיף את ניצוצות הגוים. לכן הוא גם בן דעואל, שידעו ויכירו (כנ"ל שגיוור הוא קבלת דעת), וגם בן רעואל.

השלמת משה ויתרו

בתור גימטריא יפה, למה משה רבינו כל כך מחבב את החיבור שלו לחותנו, "חכב בן רעואל"? **משה בן עמרם ועוד חכב בן רעואל** יוצא בדיק "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" (וכפירש"י ש"הוי' אחד" היינו מה שלעתיד לבוא "והיה הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד", כולם יהיו חובב).

עוד דבר שמקשר ביניהם: "משה נתנבא ב'זה" ו-חכב שוה זה. גם משה במספר קטן שוה חכב. לפי הפירוש ש"אף חכב עמים" הולך על יב שבטי י-ה גם רמו יפה שחכב בגימטריא יב.

עוד שתי גימטריאות שמשה מאד זקוק להשלמה של יתרו: ידוע אצלנו שרק **משה-יתרו** יוצא שלמות של 31 ברבוע (כמו המשפחה האנושית הראשונה, **אדם חוה קין הבל שת**, והמשפחה היהודית הראשונה,

הרשב"ם כותב בפירוש ש"עמים" היינו אומות העולם שנתגיירו. גם רבי יוסף בכור שור (וכמותו הרא"ש) מסביר ש"כל קדושו בידך" היינו הקדושים שבהם שנותנים עצמם בידך ומתגיירים ו"אין בהם חיבוב רק מעט גרים שבאים מהם, אבל ישראל כולם תוכו לרגליך". בעל הטורים כותב ש"אף חכב עמים" שוה בדיוק גרים.

הספורנו מוסיף חידוש שיש חבה לכל העמים, לכל המין האנושי (מפרש "חביב אדם שנברא בצלם" על כל האנושות), אבל "כל קדשו בידך" – דווקא עם ישראל (כך משמע).

הש"ך עה"ת מביא מאמר חז"ל "שמחבבם באף מפני שעתיד לכלותם באף" – ה' מראה לאומות בעולם הזה פנים חביבות באף, כי עתיד לכלותם באף, והקדושים הם עם ישראל.

הכלי יקר משוה חבת האומות לחבת ישראל, כמו המשנה שמקדימה "חביב אדם" ואז "חביבין ישראל".

הנחלת יעקב מתווך, שהולך על העמים אבל על שם העתיד, כאשר יתגיירו ויעבדו ה' "שכם אחד" – לא שיכלה אותם ב"אף", אלא שיהפוך אותם לשפה ברורה (יהפוך את הלשון שלהם לעברית, לשון הקדש, כנ"ל ביחס למלה חבה). אבל "כל קדשו בידך", ישאר הפרש בין ישראל לעמים.

ההעמק דבר מפרש ש"אף חובב עמים" היינו חסידי אומות העולם – מתאים למבצע שבע מצוות בני נח (עדיין לא המהפכה הרביעית). אבל רוב המפרשים לא מחשיבים זאת, והחביבות האמתית אצלם היא דווקא גיור. עד כאן מפרשת "וזאת הברכה", הכל בשביל להבין יותר לעומק את משמעות השם חובב בן רעואל.

השם רעואל

נחזור לפרשה שלנו: מאד מענין השם רעואל, שלפי רש"י הוא הסבא של צפורה. דברנו בפרשת במדבר שלנשיא שבט גד קוראים אליסף בן דעואל ופעם אחת (בפרשת במדבר)

ה"אלך" המקורי בתורה (יש בתורה ז "אלך" – "כל השביעין חביבין", כבר קשר לחובב – ה"אלך" של רבקה היא הראשונה, כנגד החסד והאהבה. ה"אלך" של יתרו היא החמישית-משיחית, כנגד ההוד, ולכן שייך למחלוקת האם זו בחינה של "הודי נהפך עלי למשחית", כדעת רבי יהושע, או מלשון הודיה ואמונה תמימה של גר הבא לחסות תחת כפני השכינה, להיות יהודי, כדעת רבי אלעזר המודעי) הוא של גיור – שהיא עוזבת את משפחתה, ותלך בכח גם אם ירצו לעכבה. מאד מענין שהדגש על המלה "אלך" הוא דווקא אצל רבקה ואצל יתרו. יש כאן כיוון הפוך מרבקה, איזו השלמה הפוכה, אבל יש כאן הדגשה מאד גדולה על ה"אלך" – "לא אלך... כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך". זה דיוק בעל אור החיים הק'.

מחלוקת רבי יהושע ורבי אלעזר המודעי במכילתא

נקרא בפנים:

כי אם אל ארצי וגו' אלך צריך לדעת למה הוצרך לומר תיבת אלך, והלא מובן הוא מאומרו לא אלך כי אם וגו', יתבאר על דרך אומרם ז"ל (מכילתא יתרו) וז"ל וישלח משה את חותנו [בסיפור הראשון של הליכת יתרו. מה פירוש "וישלח"? שילוח-גירוש או שליחות?], ר' יהושע אומר שלחו מכבודו של עולם [בעצם גרש אותו, כמו שעיר המשתלח. מאד מוזר איך אחרי העצה שלו שמשה שמע בקולה הוא משלח אותו מפניו]. רבי אלעזר המודעי אומר אמר לו [יתרו למשה]. כלום הנר מהנה אלא במקום החושך, מה אני מהנה בין חמה ולבנה [בטיי מענין, כי לכאורה חמה ולבנה הם משה ויהושע – למה מזכיר כאן את יהושע, בתחלת ארבעים השנה, כשיהושע היה רק נער משרת. אולי כאן הלבנה היא אהרן הכהן. יתרו טוען "שרגא בטיהרא מאי מהניא" – כאן היה לי לתרום רק עצה, נתתי אותה

אברהם שרה יצחק). אם מוסיפים ליתרו את כינויו חותן משה – **משה יתרו חתן משה** = **מב** ברבוע (עליה מ-אל ברבוע ל-בם ברבוע, בסוד אלב"ם), כך שממוצע כל מלה הוא **אמת**, **כא** ברבוע. מה ש"משה אמת ותורתו [יתרו] אמת" – הכל קשור להשלמה שלו על ידי השווער שלו.

אם כבר מדברים בשבח יתרו, יש בו גם משהו משיחי מאד. לא רק שבזמן משיח כולם יחזרו לתורה ("כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה וגו'"), אלא שכאשר מחשבים את שם יתרו עצמו בכל הרמות – שרש, מילוי, מילוי המילוי ומספר קדמי (כנגד כחב"ד או כח"ב ומלכות, כמוסבר אצלנו) – מקבלים 16 (**משיח** במ"ק) פעמים **משיח**. אם כן, ממוצע ארבע המדרגות הוא ד"פ **משיח**. יש לו ארבע אותיות, אז ממוצע כל אות בארבע המדרגות הוא **משיח**. הוא מאד משיח...

ה"אלך" של רבקה ושל יתרו

אחרי כל ההקדמות הנ"ל, בעל אור החיים מפתח מחלוקת במכילתא האם יתרו הוא באמת גר צדק וממילא מה סופו. מה שלא ברור אם בסופו של דבר הלך או לא – על פי פשט ברור שהלך, רק שחזר לכאורה. באיזה שלב הוא ודאי הלך, כי כתוב בפירוש בשמות אחרי העצה שלו שמשה שלח אותו – שם לא כתוב שמשה התווכח איתו שישאר. לכן יש מי שאומר שחובב זה אינו יתרו, אלא בנו, ורעואל הוא יתרו. אם חובב הוא יתרו כן קצת סותר, כי שם מפורש שמשה שולח אותו וכאן הוא מתווכח איתו שלא ילך. פה יותר משמע שאף על פי שמשה משדל אותו לא ללכת – הוא בכלל אופן הולך. זהו קשור לדיוק בעל אור החיים, למה כתוב פה בהדגשה "אלך".

כבר מקשר אותו ל**רבקה** (בגימטריא **רעואל**, כנ"ל) שמדת הדעת שלה מתבטאת בכך שאמרה "אלך". ה"אלך" של רבקה, שהוא

[הרב אקסלרוד: אצל יתרו ראינו שני דברים הפוכים, שיצאו ממנו צדיקים וחשובים (תרעתיים וכו') ומצד שני שאול היה צריך לומר להם להתרחק מעמלק כי ישבו בתוכם, ונראה שהתערבו בעמלק – היו רעים – רק שה' חס עליהם ואמר לשאול לומר להם לצאת מהם. כלומר, יש בצאצאי יתרו טובים ורעים – מראה גם על האבא, שיש לו שתי בחינות.] לפי זה אפשר לומר ששתי הדעות מתייחסות לשתי הבחינות ביתרו – יש ביתרו איזה פיצול אישיות, שמתבטא אחר כך בצאצאיו.

הארת יתרו ככוכב

נעבור לפסוק הבא, אותו מסביר בעל אור החיים כהמשך, לפי שתי הדעות במכילתא:
אל נא תעזב אתנו וגו' לדברי רבי אלעזר יתבאר על זה הדרך, שמבקש ממנו שלא ילך אפילו לפי שעה, הגם שדעתו לחזור, והוא מה שרמזו בתיבת נא, וכנגד טענת שרגא בטיהרא שלא קבלה ממנו, אמר הטעם כי על כן ידעת חנותנו במדבר, ועל ידך האירו דרכינו בעצתך, דכתיב (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם וגו', והסכים ה' על עצתך, וכתיב (שם פסוק כה) ויבחר משה וגו', אם כן יכול אתה להאיר אפילו לפני חמה ולבנה [כפירוש השני של רש"י ב"והיית לנו לעינים", תמשיך להאיר לנו. יתרו אומר למשה שאתם חמה ולבנה ואני סה"כ נר, ו"שרגא בטיהרא וכו'", ומשה אומר לו שאינו נר אלא משהו חשוב גם בפני חמה ולבנה].

לא כותב כאן בפירוש למה משה ממשיל את יתרו בפני חמה ולבנה, אבל יכול להיות שיתרו הוא כוכב גדול – הכוכב הכי גדול בשמים מבחינת ההארה שלו, שמאיר גם כשהוא סמוך ללבנה, הוא כוכב נגה. בכלל, "שרגא בטיהרא" שייך רק לחמה, לא ללבנה – למה בכלל צריך להזכיר את הלבנה? בכל אופן, משום מה מזכיר גם לבנה. משה אומר לו שהוא כוכב – שייך למה שאמרנו שיש לו זיקה למשיח, שגם נקרא

וגמרתו את התפקיד שלי. מה אני צריך לעשות עוד בחיים? צריך לעשות משהו:], אלא אני הולך לארצי ומגייר כל בני מדינה ואביאם ללמוד וכו' [שליחות.], יכול הלך ולא עשה כן, הרי אומר (שופטים א מז) ובני קיני [עלו מעיר התמרים. נתנו להם את דושנה של יריחו עד שיבנה בית המקדש – היו שם 440 שנה.] וגו' [אנחנו נוקטים פשוט כדעה השניה, רבי אלעזר המודעי, אבל במכילתא זו מחלוקת].

פירוש "אלך" לפי שתי השיטות

מתוך דבריהם משמע שרבי יהושע סובר שיתרו לא נתגייר ושלחו משה מכבודו של עולם, ולרבי אלעזר נתגייר, ולדברי שניהם יתיישב ייתור אלך על נכון, לרבי יהושע נתכוון לומר על זה הדרך, לא אלך כי אם אל ארצי, ולא למעם חביבות ארצי לבד [כי אני מתגעגע הביתה.], אבל זולת זה הייתי יושב, לא כן הוא, אלא אלך על כל פנים [לא ניחא לי להיות כאן יותר. ב"אלך" יש איזו התרסה. אם היה רק "לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי" היה סבה טובה ללכת, געגועים למשפחה, אבל ה"אלך" השני אומר – לא רוצה אתכם ולא את האלקים שלכם. כמו שאמרנו, זו לכאורה דעה מאד מוזרה].

ולסברת רבי אלעזר על זה הדרך, לא אלך [הראשון] פירוש לחלוטין בהליכה זו, כי אם אל ארצי ואל מולדתי, פירוש אל אשר יאות לבני ארצי ומולדתי אלך לגיירם ולשוב [ה"אלך" השני בא להסביר שהראשון אינו לחלוטין. אני הולך דווקא לארצי ולמולדתי כדי לגייר אותם, ואשוב. אצל רבקה ה"אלך" רק רצוא ואצלו הוא "רצוא ושוב" ("מטי ולא מטי"). ב"פ אלך = אמונה, סוד ההנומא (אמונה הפוך) של הכלה כנ"ל.], וכפל לומר ארצי [שיתור כולל. ומולדתי, לומר, אם אמצא מקום אנייר כל בני מדינתי, ולפחות בני מולדתי.

אם הכוכב הוא נגה (יתרו במספר סדורי עולה 58, נגה במספר הכרחי. ובקשר להמסופר בפרשתנו אודות אלדד ומידד – משה במ"ס = אלדד ואילו יתרו = מידד) יוצא שלייתו יש שני צדדים, שני פרופילים (כנ"ל), מתאים לנגה, כמו קליפת נגה שכוללת טוב ורע. חמה-לבנה-כוכב נגה-נר = מלכות, שלמות המלכות (מה שבאמת יתרו בא לתקן בעם ישראל. תיקון המלכות הוא בסוד "כיתרון האור מן החשך", סוד גיורו של יתרו). מלכות עולה א-ל במשולש (לעיל ראינו שמשה יתרו עולה א-ל ברבוע). המצב של נגה הוא בעצם דעת – כמו שאמרנו שגר מקבל דעת – ובדעת, גם של הקדושה, יש שרש ל"עץ הדעת טוב ורע", שני העטרין הם שרש של טוב ורע, בלשון ספר יצירה "עמק טוב" ו"עמק רע". הדעת היא "מפתחא דכליל שית", הדעת כוללת את כל ה-ו של שם הוי". עד כאן דרוש שלם בפני עצמו.

ענות משה לגבי יתרו

יש כאן עוד קשר מאד יפה לעוד ענין בפרשה: יתרו אומר שאני מולך גארנישט, ומשה אומר שאתה מולי חשוב מאד, יכול להמשיך להאיר את עינינו. ממש קשור לסוף הפרשה, "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". בכל הויכוח כאן משה מגלה את הענוה שלו – הגם שאני חמה אני זקוק לך.

בחסידות כתוב תמיד שענות משה רבינו היא שהסתכל ב"דרא בתראה", באמונה הפשוטה של היהודים בעקבתא דמשיחא, וראה בהם מעלה גדולה משלו (יש גם את הווארט הידוע, שאם המעלות שלי, שקבלתי במתנת חנם מה', היו אצל מישהו אחר הוא היה מנצל אותן יותר טוב ממני). יש משהו ביתרו ששייך ל"דרא בתראה" – משהו משיחי, כנ"ל.

לפי האריז"ל יתרו הוא נשמת קין, קרח רוח קין והמצרי שמשה הרג הוא נפש קין. משה הוא

כוכב. הוא גר צדק ובכך הוא שייך ונכלל ביעקב, כללות נשמות ישראל, עליו נאמר "דרך כוכב מיעקב". גם ביעקב כתוב "וישב יעקב בארץ מגורי אביו", לשון גיור – יעקב עוסק בגיורים כהלכה ועוד יותר מאביו וסבו, יצחק ואברהם, מכליל אותם בשרשו, יעקב, שרש נשמות ישראל(היינו בסוד פירוש שמו יעקב, שידו אוחזת בעקב עשו – יצחק אהב את עשו כי ציד בפיו ואכן זכה במדת מה לתקן את הראש שלו, שעל כן "רישיה דעשו בעטפוי מהעקב של עשו ואותם גרים נעשים חלק עצמי של יעקב, וד"ל). בדרך כלל, חמה ולבנה הם זה (תפארת ומלכות) אבל בשרשם הן יה (חכמה ובינה). ברור ש"פני משה כפני חמה" על שם החכמה שלו. יהושע נקרא "פני לבנה" – יכול להיות מלכות, כמו בדרך כלל, אבל יכול להיות גם אמא עילאה. כל שכן כאן, שכלל לא ברור מי הלבנה – אולי אהרן, ומשה ואהרן (לשון הריון כנודע) הרי הם י-ה. הגימטריא מחזקת, כי חמה-לבנה שוה חכמה-בינה (שינוי אותיות קל).

יתרו אומר שהוא גר, שיש לו אחיזה במלכות, והמלכות לגבי חכמה ובינה היא "שרגא בטיהרא". גם דוד המלך נקרא "נר ישראל". משה רבינו אומר לו שאתה כוכב – כוכב הוא ה-ו, יש לך אחיזה לא רק במלכות אלא גם ב"א (כאשר, בפנימיות, "ז"א בעתיקא אחיד ותליא", היינו מה ש"כוכב" פירושו "מזל" – יתרו הוא ה"מזל" של עם ישראל, "אין [אותיות אני – אני חתנך יתרו בא אליך וגו'] מזל לישראל"). אם היתה לך אחיזה רק במלכות – המלכות יורדת על מנת לעלות, כסברתך של ירידה צורך עליה, מתאים לנר. אבל אני קורא עליך כוכב, והכוכב צריך להשאר עם הלבנה, המאור הקטן עם הכוכבים יחד, כמו שכתוב בתחלת הבריאה, ולכן אל תעזוב אותנו. נמצא שיש כאן סוד י-ה-ו-ה – חמה-לבנה-כוכב-נר.

ואחרי כל זה יהיה חילול ה' גדול בעזיבתך. אם לא היית בא לא איכפת לי – אני לא סתם עוסק בגיור, לא סתם מסיונר. אבל אחרי שני הדברים הנ"ל העזיבה שלך היא ממש חילול ה': כי יאמרו שעמד על אמונתם והחשיבוהו כל כך [בגילוי המקום ובקבלת עצתו]. ועזב אותם [ממש **עמלק**, בגימטריא **ספק**, שידוע את ריבונו ומכוון למרוד בו.], אין זה אלא שלא הוצדקו אצלו מופתי האמונה ואין נכון עשות כן, וכשלא קיבל [את כל השידולים, הוא 'לקח מקל' ו] גרשו משה מכבודו של עולם.

שמחת הגרים

ובפסוק הבא:

לפני שנקרא את האור החיים נציין שיש פה פעמיים "והיה" ("והיה כי תלך עמנו, והיה הטוב ההוא וגו'"), "אין 'והיה' אלא לשון שמחה". למה גר צדק מוסיף שמחה בעם ישראל? שרש עם ישראל בחכמה, בטול, ואילו השרש האמתי של גרי צדק הוא מצד הבינה-השמחה, שיש בה 'הרגשה'. ליהודי בלי הגר אין 'הרגשה'. השמחה הכפולה היא שלנו ("והיה כי תלך עמנו") ושלך ("והיה הטוב ההוא וגו' והטבנו לך") – כולנו נהיה שמחים. אפשר ללמוד מכך שהמקבל לא יכול להיות באמת שמח אם הנותן לא שמח. היות ששמחה היא בינה יש בה שתי קומות, אמא עילאה ותבונה. השמחה הראשונה היא של עם ישראל, יחסית בחינת אמא עילאה, קשור לאבא עילאה שהוא הבטול שלנו בעצם, והשמחה השניה היא התבונה, מה שיתרו בעצמו מוסיף-מותיר פרשה בתורה.

התחשבות יתרו בזמן

מסביר בעל אור החיים בהמשך למכילתא. גם בפסוק הקודם וגם בפסוק הזה מתחיל מדעת רבי אלעזר המודעי, החיובית והמקובלת יותר: והיה כי תלך וגו' והיה וגו' צריך לדעת למה כפל לומר והיה ב' פעמים [מה שדרשנו עליו].

הבל ורוצה את יתרו שמשלים אותו – אפשר להשלים רק בנשמה, לא בנפש. בכל אופן, לפי פירוש האור החיים כאן רואים את ענות משה. רש"י כותב על "והאיש משה ענו מאד" "שפל וסבלן", ושם הוא בפרט לגבי מרים ואהרן. כאן הוא לגבי יתרו, שבכל אופן הוא קין. לגבי הנפש של קין באמת ראשית דרכו של גואל ישראל היא "ויך את המצרי", אבל לגבי נשמת קין הוא שפל וסבלן, מחבב את חובב.

רבי יהושע: עזיבת יתרו – חילול ה'

ולדברי רבי יהושע יתבאר על זה הדרך, אל נא, פירוש אין נכון עתה לעזוב אותנו [פעם דברנו על לשון "נא", אם במשמעות של בקשה או של עכשיו. רואים כאן שלפי רבי אלעזר המודעי לשון בקשה ולפי רבי יהושע לכוון "עתה"]. והטעם כי על כן ידעת וגו', פירוש בשלמא אם לא באת אצלינו כל עיקר אין אני חושש לך [לכך לארצך, תהיה בריא.], אבל עתה שבאת וידעת חנותנו במדבר, פירוש לצד שישאל מכוסים בעננים ואין אדם יודע מקומם, כמאמרם ז"ל (ר"ה ג) בפסוק (להלן כ בט) (ויאסף אהרן) [ויראו כל העדה כי גוע אהרן] וגו', וישמע הכנעני וגו' כי בא ישראל וגו' (שם כא א), ואמרו רבותינו ז"ל כי לצד שנסתלקו ענני כבוד הוכר מקומן של ישראל, אמור מעתה קודם לכן לא נודע תחנותם, וחובב הודיעו ה' חנותם של ישראל [או שיש חשש שיתרו יגלה אותם, או (עיקר הפשט) שאם ה' גלה לו המקום המכוסה סימן שה' החשיב אותו ושהוא צריך להיות פה].

ועוד [אמר] לו שהסכים ה' למה שהאיר עיניהם בעצתו, והוא אומר והיית לנו וגו' [לשון עבר, כפי שאמר רש"י בפירושו הראשון.], ואין נכון לעזוב אותם אחר כל זה [כאן משמע שה' הודיע לך, וראית הכל, ונתת עצה טובה – סימן שה' מחשיב אותך ושאתה שייך לכאן.], כי יש בזה חילול ה' [ה' הודיע לך סוד, דבר גדול, ונתת עצה, גם דבר גדול מאד –

שמיד אני נותן לך את החלק שלך, זה לא הזמן לעזוב. יתכן שלייתו – תוספת על אור החיים – יש 'חוש', לא פשוט שנכנס לארץ במסע הזה. יתכן שלכתחילה הרגיש שיש לו זמן, רק לא רצה לומר בפירוש למשה – הסכים לו – אך ברגע שנאמר בפירוש שיש זמן חזר לעצה המציאותית שלו. כל מעלת יתרו, כנראה שזו מעלה משיחית, שהוא מציאותי – מתחשב בזמן (בעתוי, מתי ה"עת לעשות לה"), ומי שבתוך הזמן יכול גם לקיים את הירידה צורך עליה. למי שלמעלה מהזמן אין זמן לכך.

לכתחילה, לפני שקראתי אוה"ח, הבנתי שיתרו עזב מיד, ואם היה נשאר היה מונע את חטא המתאוננים והיו באמת נכנסים מיד לארץ ישראל – מכך שהוא עזב השתלשלו כל העיכובים. לפי המחשבה הזו הסיפור הזה קובע לגבי כל מה שכתוב בהמשך חומש במדבר – הכל כי יתרו לא הסכים להשאר. כל זה הרגיש משה ולכן כל כך התאמץ לשדל אותו להשאר. אם הוא היה נשאר – כנשמת קין – היה מונע את מחלוקת קרח, רוח קין. הוא היה עושה סדר, מפקח על כל האירועים. אבל האוה"ח כותב אחרת, היות שראה שיש קשיים והרפתקאות לא רצה להשאר – בא לראות את הדברים הטובים בעם ישראל, אבל כאשר מרגיש שיש כאן "שרש פורה ראש ולענה", ערב רב, מספיק לו לשהות כאן ורוצה ללכת לגייר משפחתו. אבל לפי החוש שלנו, אם היה נשאר, מתבטל לגמרי למשה רבינו (קשה לדרוש משווער להתבטל לגמרי לאיידים), היה יכול למנוע הכל. אוה"ח אומר יותר מציאותי – שהסכים להשאר, אבל כשראה שיש עיכוב הלך לתפוס את שני הדברים.

מעלת הגר

ולדברי רבי יהושע גם כן נתכוון לומר לו שלא יראה בעיני עצמו היותו גר שיהיה במדרגה שפלה מהעם [אולי אתה רוצה לעזוב

עוד כל הכתוב מיותר, שהן הן הדברים הנאמרים במאמר ראשון [בפסוק הראשון]. ויתבאר לשני הסברות, לסברת רבי אלעזר תיבת והיה וגו' נמשכת עם מה שלמעלה, על זה הדרך, והיית לנו לעינים, והיה כמו כן כי תלך עמנו תחשב במדרגה זו [תמשיך כך, כמו שכבר "והיית" קודם, כפירוש השני של רש"י], ולא תהיה בנדר נר לפני חמה ולבנה במאמריך לדברי רבי אלעזר [אלא תהיה כמו עינים-כוכבים], ולדברי רבי יהושע ירצה שתעמוד במצב זה גדול בעינינו [כמו שעד עכשיו ה' החשיב אותך ואנחנו החשבנו אותך – נמשיך הלאה].

ואומרו והיה הטוב ההוא וגו' – פירוש לדברי רבי אלעזר שרצה ללכת ולחזור, אמר אליו אין נכון ללכת ולחזור כי אני רוצה שתהא מצוי בעת אשר ה' יתן הטוב לעמו, כדי שנמייב לך בחלק היפה ממנו, אשר לא בן אם לא תהיה מצוי בעת חילוק הארץ [שאמור להגיע או-טו-טו, דרך שלשת ימים מהר סיני, כפי שאומר רש"י], [כעת אומר דעתו מה היה בסוף, אם הלך או לא הלך:] ונתרצה על הדבר, אלא שאחר זמן כשראה שנגזרה גזירה על ישראל להתעכב במדבר ארבעים שנה [בפרשת שלח. אז יתרו ראה שיש זמן להכל, אחוז מזה ומזה], הלך לעשות דברו הטוב לגייר בני עירו, וחזר ונמצא בעת הטבת ה' לישראל כמאמר משה.

לדברי אור החיים יתרו הסכים בתחלה למשה רבינו, רק שאחר כך כשראה שמתעכבים במדבר הוא אמר שיכול כבר לתפוס את שני הדברים יחד, ללכת לארצו ואח"כ לחזור למדבר עוד לפני שבני ישראל נכנסים לארץ. אפשר לראות בכך השלמה לעצה שנתן למשה רבינו בהתחלה – "לא תוכל לבדך". משה רבינו הוא למעלה מהזמן (כמו בביאור של "וישמע משה וייטב בעיניו", ועוד), ועצת יתרו היא להוריד אותו למציאות. גם כאן, משה אומר

כי אתה חש שגר הוא נחות.], כמאמר כי אם אל ארצי ואל מולדתי, שירה שחפץ ללכת במקום שיש לו מכירין [ומחשיבים], לזה אמר לא בן הוא, אלא והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו, פירוש עם כולנו יחד, שלא יחשבוהו במדריגה שפלה מהם, ועוד שיהיה לך חלק הטוב והמובחר שבחלקים, והוא מאמר והטבנו לך [ולכן חוזר על מה שכבר אמר בפירוש הראשון, להדגיש שלא סתם חלק טוב אלא הכי מובחר].

י"ט אור ל"כ' סיון ע"ז - כפר חב"ד

שבע ברכות מרדכי-זוד וחיה-מושקא שי' אקסלרוד

א. ירחו ויריחו | ב. חמשה קולות (ד"ה "כל הנהנה" תרמ"ב)

זו דוגמה יפה של זוג מושגים שהולכים יחד – "מכלול" בקבלה – שאחד כפולת 13 ואחד כפולת 7. דווקא **ירחו** של התורה היא כפולת 7 (בחינת הנוקבא של הזוג), **חיים-יוסף**, ז"פ לב (כנגד 7 מדות הלב, היינו הכח של הצדיק לתקן את מדות הלב, לא רק את לבושי הנפש), ואילו **יריחו** של יהושע היא עוד 7, ועולה **חי** פעמים 13 (בחינת הדכורא של הזוג). אם כן, יש 7 ו-13 ו-**לב חי**, כמו מאמר היסוד של מורנו הבעל שם טוב ש"לב ישראל חי". בשבת דברנו על כך שכל אחד צריך שיהיה לו כתר שם טוב בבית, ובכתר שם טוב בהוצאת קה"ת, חוץ מהכש"ט המקורי, יש את כל הווארטים מהבעש"ט שנמסרו על ידי אדמו"רי חב"ד, ואחד מהם ש"לב ישראל חי". **לב** פעמים 7 עולה **ירחו** ו-**חי** פעמים 13 עולה **יריחו**.

ירחו עיר הירח ויריחו עיר הריח

מה ההבדל ביניהם? כתוב בספרים ש-ירחו לשון ירח (בחינת נוקבא כנ"ל בהיותו כפולת 7). בקידוש לבנה מכריזים "דוד מלך ישראל חי וקים" כי הוא בחינת ירח, "סיהרא דלית לה מגרמה כלום". עם ישראל דומה לירח, שדומים ללבנה ומונים ללבנה ועתידים להתחדש כלבנה. זה הירחו של משה רבינו, הוא מדבר על העיר של הירח, העיר של המלכות. דווקא לשם משה רוצה להגיע – כשמשה יזכה להגיע לירחו הוא יזכה להפוך להיות מלך ישראל בשלמות, כמו שרמוז עליו בסוף התורה "ויהי בישרון מלך", שאו שהולך על הקב"ה או על משה, שני פירושים. אם משה רבינו היה יזכה להכנס

א. ירחו ויריחו

[החתן]^א חזר נקודה ממאמר של הרבי על ההבדל בין המרגלים ששלח משה למרגלים ששלח יהושע.]

ירחו דמשה ויריחו דיהושע

במאמר שהחתן חזר הוא דבר על המרגלים של משה רבינו לעומת המרגלים של יהושע בן נון, שמרגלי יהושע נשלחו רק לירחו בעוד שמרגלי משה רבינו נשלחו לתור את כל ארץ ישראל. כשהשווער של החתן נולד הוא קבל את השם על שם סבא שלי, חיים-יוסף, ומיד אמרתי לסבתא שאו שאנחנו נעבור לירחו או שיוסי יגור בירחו, כי **חיים-יוסף** שוה **ירחו**. יש הבדל איך כותבים ירחו בתורה לאיך שכותבים בספר יהושע – בכל התורה מופיע רק "ירחו" ובכל ספר יהושע מופיע רק "יריחו". גם הניקוד שונה – ירחו ויריחו^ב – וכמובן גם הגימטריא אחרת.

^א נרשם על ידי איתאל גלעדי. לא מוגה.

^ב מכאן רמז נאה לחשבון הגימטריא של הנקודות – נקודה נחשבת $\text{פ} = 10$ – כך שכאשר מחלקים את שתי נקודות הצירה שתחת ה-7 של **ירחו** ומעלים אחת למעלה כאות **י** מתקבל **יריחו!** נמצא שחשבון הגימטריא של האותיות יחד עם הנקודות נשאר זהה בשתי צורות הכתיב: 224 (**ירחו**) ועוד 50 (חמש נקודות של שבא נע צירה חולם) = 234 (**יריחו**) ועוד 40 (4 נקודות של שבא נע חיריק חולם) = 274 = **מרדכי** (כ"פ 137), השם הראשון של החתן.

על ישראל"), אולי בעתיד (כאשר יריחו תחזור אלינו) יגיע העת שיסייף פתח שם סניף, אבל בינתיים אנחנו יוצאים ידי חובה עם קיום הוראת הרבי להתעסק בעניגי גאולה ומשיח, עם מאמר של הרבי על ירחו שבטח כבר פעל את הפעולה. לחיים לחיים.

ב. חמשה קולות (ד"ה "כל הנהנה"

תרמ"ב)

חמשה קולות

לפני החתונה יוסי נתן לי קונטרס של שני מאמרים קצרים של הרבי המהר"ש³ שנאמרו על חתונת בנו מנחם מענדל, בדיוק באותו תאריך של החתונה שלנו – יד (דוד, שמו השני של החתן) סיון (= ט"פ דוד, כך ש-יד סיון = י פעמים דוד, רמז לשלמות בנין פרצוף המלכות של דוד, כאשר דוד זוכה להקים בית נאמן בישראל).

המאמר הראשון, ד"ה "כל הנהנה מסעודת חתן", מדבר על המצוה לשמח חתן, ומי שמקיים את המצוה לשמח את החתן זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות (כנגד חמשה חומשי תורה). מהם חמשת הקולות? קודם כל, אלה חמשה קולות שכתובים בספר ירמיהו – "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה [המקור של הברכה העיקרית, השביעית, של ברכת חתנים. אבל חוץ מהקולות הללו, המוכרים לנו, יש שם קול חמישי:] קול אמרים הודו את הוי' צבאות כי טוב הוי' כי לעולם חסדו".

לארץ ישראל בפשיטות הוא היה מלך ישראל, דוד מלכא משיחא.

אבל יריחו עם י כבר לא לשון ירח אלא לשון ריח. זהו הפשט, כך מסבירים המפרשים, שירחו לשון ירח ויריחו לשון ריח. יריחו היא עיר התמרים ולתמרים יש ריח טוב. תמרים הם כנגד המלכות בשבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, הדבש שם הוא דבש תמרים. ידוע ש-**דבש** ר"ת דוד-בת-שבע, הזיווג של המלכות. **דוד-בת-שבע** בגימטריא **שלום בית**, שכל זוג שיתחתן יזכה לשלום בית בדרגה הכי גבוהה – יש הרבה דרגות, כמו שנסביר אי"ה – לדבש. יש שאחרי החתונה עושים "ירח דבש" – גם ירחו וגם יריחו, כי הריח קשור לתמרים-לדבש. בכל אופן, הריח קשור למלך המשיח, בו נאמר "והריחו בירת הוי'", "מורח ודאין" – זה הסימן המובהק של מלך המשיח, שיש לו חוש ריח מפותח מאד, "לא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח" אלא "והריחו בירת הוי'". אצל הרבי הרגישו שהרבי רואה כמו אקס-ריי, דורך-אונ-דורך, כך הריח של המשיח – שמריח אותך, את הכל, כך הוא דן וכך הוא ממתיק את הדין, עם דבש תמרים שהוא מקור חוש הריח בארץ ישראל. בכל אופן, יש ירחו מלשון ירח ויריחו מלשון ריח – שניהם שייכים למלכות בית דוד (אך יחסית הירח היא בחינת הנוקבא, המקבל, של המלכות, מה ש"סיהרא לית לה מגרמה כלום" כנ"ל, ואילו חוש הריח, החוש של מלך המשיח לדרון את הזולת על פי ריח, הוא בחינת הדכורא, המשפיע, של המלכות).

השליחות ביריחו

ארבעה קולות של קול וקול חמישי של דבור
בכלל, עוד לפני שממשיכים להתבונן בפסוק מאד חשוב לדעת שאחרי ה"קול ששון וקול

עד כאן בענין יריחו שהזכיר החתן במאמר. תוך כדי ששמעתי אותו מזכיר את יריחו חשבת י שחכינו לרגע הזה, שבשלב זה יצאנו ידי חובה של יריחו, מה שעלה בדעתי בעת שחיים יוסף נולד. אכן לפני שנים, כאשר יריחו היתה בדינו, פתחנו ישיבה שם (בבית הכנסת העתיק "שלום

³ קונטרס "דרושי חתונה" תרמ"ב.

בקול (ללא דבור), בחתן. כמו שהיום אומרים (וגם כתבנו לאחרונה⁷) – מה שהחתן מכיל את הכלה שלו. היום אוהבים את המלה 'להכיל' – צריך להכיל את הכלה לגמרי, זה ודאי משמח אותה מאד ונותן לה "קול כלה", אבל הקול האמתי שלה, ההוד שלה, שהיא מעלה את כל הבנין (כמשל המנוף של אדמו"ר הזקן, המנוף שמעלה את הכל הוא הכלה עצמה, "איהי בהוד"), הוא "קול אמרים הודו וגו".

חמש המשכות – מהאין עד הדבור

בקיצור, הוא מסביר שכל חמשת הקולות הם לשון המשכה (מתאים לרמזו הידוע שקול היינו קו-ל...). כך ה' ברא את העולם, בחמשה קולות. הכל בשביל מה שדברו קודם, שצריך לעשות לה' דירה בתחתונים – שתכלית החתונה היא להמשיך גילוי אלקותו יתברך מטה-מטה. כל קול הוא שלב של המשכת אלקות. שם, במאמר של הרבי המהר"ש, הוא קורה למקור הקולות האין האלקי, וצריך להמשיך למטה את האין.

בקול הראשון ממשיכים את האין לחכמה, עליה כתוב "החכמה מאין תמצא". בקול השני ממשיכים מחכמה לבינה. בקול השלישי ממשיכים מבינה למדות הלב (כמו ששמענו קודם גם על מדות הלב, כיבוש ארץ ישראל בכלל). בקול הרביעי ממשיכים מהמדות ללבוש הראשון, לבוש המחשבה, הלבוש המאוחד שלא פושטים אותו, אבל אפשר להחליף מחשבות. הביטוי הוא "המחשבה משוטטת תמיד", לא מפסיקים לחשוב, כמו דבור ומעשה שאפשר לשתוק בהם – חש מל, "עתיים חשות עתיים ממלות" – אבל אפשר להחליף את המחשבה. השליטה על זרם המחשבה, הלבוש

שמחה קול חתן וקול כלה" יש עוד קול – לא לשכוח מהקול החמישי-המשיחי. מה ההבדל בפשט בין הקולות הראשונים לקול החמישי? הפשט שהקולות הראשונים הם עדיין קול, בלי דבור, אין בהם עדיין מילים. החתן, הכלה, הששון והשמחה עושים קולות, אבל אין אמירה. איך אני יודע שאין אמירה בקולות האלה? מההמשך, שרק בו כתוב "קול אמרים" – רק בקול החמישי-המשיחי יש אמירה, שאומרים משהו. מה אומרים? "הודו את הוי' [תמיד כתוב הודו להוי' וכאן הודו את הוי'] צבאות כי טוב הוי' כי לעולם חסדו" – משפט מורחב של מה שרגיל להיות כתוב, "הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו". זו אמירה שלמה, והיא הקול החמישי של החתן והכלה.

הקולות האלה לפי הקבלה הם כנגד התפשטות ה' חסדים ב-ה קצוות מחסד עד הוד. ממש מקור מובהק בתנ"ך שהחמישי הוא ההוד (כמו "לך הוי' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד"). הדבור מתגלה במקום ההוד, הוא קודם כל להודות לה' פשוטו כמשמעו – להודות על הנס, נישואין לשון נס, הנס הגדול שהקב"ה עשה לחתן ולכלה. נס הוא התרוממות – לפני החתונה אתם בטבע, אבל כעת אתם נשואים, מעל הטבע, וצריך להודות על הנס, "הודו את הוי' צבאות כי טוב הוי' כי לעולם חסדו". זו התכלית.

יש בקבלה יחוד קול-דבור, שהוא עצמו יחוד חתן וכלה (יחוד יעקב, "הקל קול יעקב", ורחל). קול בלי דבור הוא רק החתן, אבל כאשר הקול מתחבר עם הדבור, שהוא אומר משהו, יש גם כלה. על כך כתוב "איהי בהוד" – "איהו בנצח" אבל "איהי בהוד", היא כנגד "קול אמרים הודו את הוי' צבאות כי טוב הוי' כי לעולם חסדו". קצת פלא, שאת הקול הזה – הכלה מבין הקולות – לא מזכירים בשבע ברכות. מזכירים רק את החתן, אף שיש בו גם "קול כלה" – הכלה כפי שהיא כלולה עדיין

⁷ קבלת פנים לחו"כ ד' סיון ע"ו.

סדר המשכת התורה

הוא מקשר זאת לעוד שני דברים, שתי חמישיות: אחת בספר משלי, שם כתוב על התורה "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה. ויאמר לאדם הן יראת א-דני היא חכמה וסוד מרע בינה" – אלה פסוקים מפורסמים שיש עליהם הרבה דרושי חסידות¹. מכאן חז"ל לומדים שכל דבר שה' אמר הוא קודם חזר עליו ד"פ בינו לבין עצמו. דברנו הרבה פעמים, שזהו ההבדל בין רבותינו נשיאינו בחב"ד, איך שאומרים מאמר, לבין כמה צדיקים מהחסידות הכללית שבפירוש אמרו שאומרים תורה בלי לחשוב קודם, בלי להתכונן – אומרים בהשראה ספונטאנית על המקום ("תורה מן השמים"). בחב"ד הרביים קיימו את הפסוק הזה, לחזור ד"פ בינו לבין עצמו ורק אז לומר. אלה ארבעה שלבים של קול בלי דבור. לפי זה, כל פעם שאני מתבונן, מכין ומהרהר, זה עושה קול-המשכה, עד שבסוף מגיע לדבור.

המאוחד, היא עיקר הכח של הבינוני בתניא. היא נפעלת על ידי הקול הרביעי, "קול כלה".

נחזור: הקול הראשון, "קול ששון", הוא להמשיך מהאין לחכמה (ובפרט ליסוד אבא, בחינת ששון, כמ"ש "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב", דקאי על מצות ברית מילה, כמבואר בחז"ל, הארת יסוד אבא). הקול השני, "קול שמחה", הוא להמשיך מהחכמה לבינה, הבינה היא שמחה ("אם הבנים שמחה"). הקול השלישי, להמשיך מהבינה למדות הלב, הוא "קול חתן", שהוא המדות. הקול הרביעי, להמשיך מהמדות ללבוש המחשבה, הוא "קול כלה". כאן הכלה היא בעיקר לאה, שהיא אותיות המחשבה. לאה היא מה שאמרנו קודם, הכלה שעדיין יחסית כלולה בחתן – קול בלי דבור. אבל הקול החמישי, שהוא העיקר, "קול אמרים וגו'", הוא המשכה מלבוש המחשבה ללבוש הדבור, ודבור הוא כבר גילוי, התגלות אלקות ממש.

מענין שאין קול כדי להמשיך מדבור למעשה, לא מזכיר בכלל את המעשה. כתוב בתניא כמה פעמים שהדבור בעצמו הוא מעשה, "עקימת שפתינו הוי מעשה", ובפרט אם מדובר בדבור של מלך, "אמר מלכא עקר טורא", "בדבר מלך שלטון" – החתן הוא מלך, והמלך פועל באופן מעשי בעולם על ידי הדבור שלו, כמו שה' ברא את העולם בדבור, "בעשרה מאמרות נברא העולם". אם כן, יש כאן מאין לחכמה, מחכמה לבינה, מבינה למדות, ממדות למחשבה, ואחרון חביב, החמישי שמגיע להוד, הוא ממחשבה לדבור². הקול האחרון הוא מלאה-מחשבה לדבור-רחל, שני פרצופי הנוקבא.

ועוד חן משלימים ליפי, שלמות של י פעמים י. והוא סוד חלוקת ה-י, "עשר ספירות בלימה", לג"ר וז"ת כאשר בהתכללות כל חלוקה מיניה וביה מתגלה מט-ט = חן ומסתתר מב, כמבואר באריכות במ"א). בין שש הדרגות הנ"ל ישנם חמשה קולות. ה פעמים קול = פרת ("בן פרת יוסף"). כאשר נוסף את ה הקולות לחשבון הנ"ל נקבל 1898 = 26, שם הוי" ב"ה, פעמים 73, חכמה, בסוד "הוי" בחכמה יסד ארץ" – "הוי" בחכמה" רומז בפרט לקול הראשון, המשכה מאין לחכמה. "יסד ארץ" רומז לשאר הקולות-המשכות ועד ליסוד הארץ, סוד הדבור.

וכאשר נוסף ל-1218 הנ"ל "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אמרים הודו" (2526) נקבל 3744 = 13 (אחד-אהבה) פעמים 288 (סוד רפת, ב"פ קדם, זה ברבוע, בגימטריא מרדכי דוד, שם החתן).

¹ וראה גם סוד הוי' ליראיו שער כה: "ירידת התורה".

² אין-חכמה-בינה-מדות-מחשבה-דבור = 1218, 6 פעמים ברא (הערך הממוצע של כל מלה), סוד "בראשית", ברא שית (רמז לששת צירופי ברא כנגד שש המלים הבאות בפסוק החל מהצירוף הראשון, ברא – "ברא-שית) ברא אלהים את השמים ואת הארץ". והוא המספר הראשון שהוא כפולת מב וגם כפולת חן (מב

טהורה¹ עומדת לעד – "ראשית חכמה יראת הוי" (הוי"ו).

אחר כך "אתה בראתה", להמשיך אותה מהחכמה לבינה (סוד "אמא עילאה מקננא בכורסיא, "בראתה").

"אתה יצרתה" היינו המשכה ללב, למדות (ששם העבודה של "ואהבת את הוי" אלהיך בכל לבבך" – "בשני יצריך").

"אתה נפחתה ביי", הנפיחה, "ויפח באפיו נשמת חיים", היא המשכה מהמדות – כבר להלביש בגוף. הגוף כאן הוא אותיות המחשבה, שגם הן גוף. במאמר שמענו על ההבדל בין לבושים למדות, ושם כתוב שיחסית היינו כמו לבושים לגבי הגוף ממש. "נפחתה ביי" היא המשכה לתוך הגוף.

אחר כך "אתה משמרה בקרבי" – מה משמר? כמו לבוש ששמר. המחשבה היא לבוש המאוחד, "נפחתה ביי", נפיחה היא עדיין בחינת קול ללא דבור, אבל על הדבור כתוב "ערוכה בכל ושמרה". במאמר הוא מביא מחז"ל אודות תלמיד אחד ששכח את התורה שלמד כי למד בחשאי, לא למד בקול. מה ששומר את התורה שלא תשכח הוא דווקא הדבור, הכלה העיקרית, רחל – לבוש הדבור, לא מספיק לבוש המחשבה. כך הוא מסביר את סדר המשכת הקולות.

חמשה (מתוך שבעה) קולות במזמור כ"ט

יש במאמר עוד כמה דברים מאד יפים – מאמר קצר, אבל עם כמה וכמה דברים מאד יפים. נשאיר אותם בינתיים. יש לו כמה הקבלות בסעיף אחד קצר. חוץ מההקבלות שאמרנו, הוא אומר שגם במתן תורה יש חמשה קולות –

אם כן, ה"אז ראה" – עם מפיק ב-ה, ראה אותה – הוא המשכה מהאין לחכמה; "ויספרה" הוא מהחכמה לבינה; "הכינה" היינו להכין במדות, ברגש, כשאדם הולך לומר משהו הוא צריך גם התפעלות, לומר מתוך רגש, זו ההכנה של הדרוש. יש דרשנים שמכינים, ממש עושים הצגה, עושים חזרה להצגה בחיצוניות שבחיצוניות, אבל בפנימיות כשאני מכין משהו צריך להכין את הרגש המתאים לדברים שאני הולך לומר; לחשוב טוב-טוב על כל פרט, בסדר של הדברים, נקרא "חקרה" – הקול הרביעי, שהוא דווקא "קול כלה" (לסדר יפה את הדברים שתהיה "כלה נאה וחסודה"); אחרי כל השלבים האלה, בסוף, יש "ויאמר", "קול אמרים", "ויאמר לאדם הן יראת א-דני היא חכמה וסור מרע בינה".

סדר ירידת הנשמה

למה עוד שייכים חמשת הקולות? לירידת הנשמה לגוף, מה שאומרים כל בקר "אלהי נשמה שנתתה בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי": "טהורה היא" היינו לאחר ההמשכה הראשונה, לא בעצמות ממש (כמו ששמענו קודם על "במי נמלך? בנשמותיהם של צדיקים" שמדובר כשהנשמות חד ממש עם ה'), "טהורה" היא המשכת הנשמה לטהירו עילאה (התפשטות אור אין סוף שלפני הצמצום הראשון). צריך קול בשביל להגיע למצב שהנשמה תהיה טהורה, וזהו הקול הראשון – מהאין, כשהנשמה בגדר "אין מזל לישראל", היא למעלה אפילו מלהיות טהורה, לחכמה, שאז היא נהיית טהורה (בסוד "יראת הוי"

¹ יש שני "טהורה" בתנ"ך: "ומנחה טהורה" "יראת הוי טהורה" = 1196 = הוי פעמים אלהי, מילוי שם עב שבחכמה, וד"ל.

סיכום ההקבלות

נסכם את כל ההקבלות:

קול ששון	מאין לחכמה	אז ראה	טהורה היא	קול הוי' על המים
קול שמחה	מחכמה לבינה	ויספרה	אתה בראתה	קול הוי' בכח
קול חתן	מבינה למדות	הכינה	אתה יצרתה	קול הוי' בהדר
קול כלה	ממדות למחשבה (לאה)	וגם חקרה	אתה נפחתה בי	קול הוי' שבר ארזים
קול אמרים	ממחשבה (לדבור רחל)	ויאמר לאדם וגו'	ואתה משמרה בקרבי	קול הוי' חצב להבות אש
הידו את הוי' צבאות כי טוב הוי' כי לעולם כבודו				

שעשועי התורה בבחינת פנים ע"י הקול

החמישי

הווארט בסוף המאמר הוא שדוד המלך שכח את "בכתף ישאו", מפרשת נשא, כי שבח את התורה רק בכך שכל העולמות תלויים בדקדוק קל של תורה, בכך שבח את התורה ושמח מאד, אבל זה רק בחינת אחוריים. מה הפנים של התורה? באחוריים יש שכחה, וכפנים אין שכחה. הפנים של התורה הם "ואהיה אצלו שעשועים", השעשועים העצמיים של הקב"ה, שלמעלה-מעלה מהעולמות בכלל. בכל אופן, גם את השעשועים ה' רוצה שנמשיך למטה, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, אבל צריך להגיע לשעשועים העצמיים של ה', שהם הפנים של התורה.

הוא אומר שמגיעים לשעשועים, לפנים, דווקא על ידי הקול החמישי. הוא אומר ש"קול

כפי שחז"ל אומרים שהוא זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות. אם מסתכלים בפרשת יתרו במתן תורה יש שם חמשה קולות. הוא גם אומר שאלו חמשת הקולות של פרק כ"ט בתהלים.

קצת חידוש, הוא לא מסביר, כי יש שם שבעה קולות. אבל כתוב שחמשת הקולות הראשונים הם כמו חמשת החסדים שמתפשטים מחסד עד הוד, ואחר כך שני הקולות הנוספים ("קול הוי' יחיל מדבר... קול הוי' יחולל אילות...") הם שני כוללים (כנגד יסוד ומלכות – כל חמשת החסדים נקבצים ביסוד ומשם נמסרים למלכות. והם בסוד "חותם בתוך חותם").

הוא גם מפרט שהקול הראשון, "קול הוי' על המים" היינו ההמשכה מהאין לחכמה⁷; "קול הוי' בכח" הוא ההמשכה מכח-מה ("כח" של החכמה, כח מה, היינו חיצוניות החכמה הנמשכת לבינה, כמבואר בדא"ח) לבינה; "קול הוי' בהדר" הוא ההמשכה מבינה למדות (בסוד יסוד אמא מסתיים בתפארת ז"א, "נתתה שמחה בלבי", היינו עיקר הידור המצות – "שמחה של מצוה", כמבואר בדא"ח); "קול הוי' שבר ארזים" הוא ההמשכה ממדות למחשבה, לשבור ארזים היינו להמשיך מהמדות למחשבה (ששם יש כבר אותיות, אותיות המחשבה, המתהוות על ידי שבירת האור הפשוט של המדות, הרגש הראשוני שבבחינת תהו, מדות קשות-תקיפות כארו, אור-ז, ודוק); ובסוף "קול הוי' חצב להבות אש"⁸ הוא הדבור. הדבור יוצא מהבל להב הלב (בגימטריא אלף), האות הראשונה של האלף-בית, מקור הדבור), חוצב להבות אש.

⁷ קול זה כולל הכל: "קול הוי' על המים אל הכבוד הרעים הוי' על מים רבים" = 1218 = אין-חכמה-בינה-מדות-מחשבה-דבור כנ"ל!

⁸ ס"ת "קול י-הוה חצב להבות אש" אותיות שלהבת – "עד שתהא שלהבת עולה מאליה" ביחוד קול-דבור, בסוד "חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני".

”שלום בית” נמקור הברכה ו”שלום בית”

כשעשועים עצמיים

אמרנו קודם שיש כמה מדרגות בשלום בית. נסיים רק בשתי מדרגות כלליות: יש שלום בית שהוא כמו שבת, ש”מינה מתברכין כולהו יומין” – אני רוצה לשמור שבת כי היא מקור כל הברכות, בני חיי ומזוני ריחי, אני רוצה לשמור שבת כי כל הברכות באות ממנה. זה לשבח את השבת באחוריים, שכל העולמות תלויות בדקדוק אחד ממנה. גם שלום בית הוא מקור כל הברכות. בעזרת ה' הזוג יזכו לבני חיי ומזוני ריחי. אבל אם שלום הבית שלהם הוא בשביל לזכות לבני חיי ומזוני ריחי – אסור לנו לריב, כי אם נריב ח'זי זה מיד יפגום בשפע בבית. הקולות הנ"ל של חתן וכלה הם צינורות, ומריבה תחסום ותסתום את הצינורות, אז אסור לריב כי שלום הבית הוא מקור הברכה. זה ראש של אחוריים, בדיוק הווארט של ”זמרות היו לי חקיך בבית מגורי”.

מהם פנים? ששלום בית הוא רק שיקוף של השעשועים העצמיים של הקב"ה, ותו לא מידי. איך ה' והנשמות היו לפני הצמצום הראשון? היו ב'ירח דבש' שם, בשעשועים עצמיים. ככה צריך להיות כל החיים. אלה הפנים של שלום הבית. כמו שאמרנו, שלום הבית הזה, שאינו בשביל להתברך בכלום – לשמה, לא משפחה ולא בריאות ולא פרנסה – הוא שעשועים עצמיים, משקף את שעשועי קוב"ה ושכינתיה, כנסת ישראל, והדבר הזה גופא, עם כל חמשת הקולות, יומשך למטה, בתוך ה"בנין עדי עד", שיהיה גילוי עצמות ה' עם השעשועים העצמיים שלו (דהיינו כוונת החסיד המתחסד עם קונו עם קן דיליה ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בתחתונים).

לפני שיר המעלות נשמע את ניגון החתן והכלה.

הוי' על המים" הוא עיון התורה, שיש גם מצוה לעיין עמוק בתורה. בשביל מה אדם מעיין בתורה? כדי להמשיך מהאין שלו לחכמה – לגלות הברקה, ברק המבריק על השכל. עיון התורה הוא כדי להמשיך מכח המשכיל, שבגדר אין, לשכל הגלוי, שהוא חכמה. זהו הקול הראשון, "קול הוי' על המים", "אין מים אלא תורה" – גם ענין גדול. הוא אומר – אולי עיקר החידוש של המאמר – שזה עדיין בגדר אחוריים. להגיע לפנים ממש אפשר רק על ידי הקול האחרון, שהקול האחרון בקולות האלה הוא "קול הוי' חצב להבות אש", שהדברים מגיעים לדבור ממש, "ערוכה בכל ושמורה", "אתה משמרה בקרבי" שהוא מקיף עליון שלמעלה מ"טהורה היא" (כמו שכתוב תמיד בחסידות). הוא אומר שכך מגיעים לפנים של התורה.

אמרנו שזו בעצם בזכות הכלה, הדבור. מה שרוצים הוא להפיץ תורה, שהחתן והכלה יפיצו תורה, בדבור, בריש גלי. אנחנו אוהבים לחלק ברכות שהרבי אמר לנו. אחת הברכות שהרבי אמר לנו הוא המלים "בריש גלי", שהכל יהיה בריש גלי, אבל לא שישאר ברדל"א – שהוא "ריש גלי" – אלא שהכל יהיה בפרהסיא, בדבור ממש, "קול אמרים הודו את הוי' צבאות וגו'". אז זוכים ל"בית הוי'", כמפורש בהמשך הפסוק – "... קול אמרים הודו את הוי' צבאות כי טוב הוי' כי לעולם חסדו, מבאים תודה בית הוי'", בית המקדש שיבנה במהרה בימינו (וכן המקדש-מעט שבונים החתן והכלה).

¹ ראה רד"ק דקאי על לע"ל שכל הקרבנות בטלים חוץ מקרבן תודה, היינו המשך ישיר של הקול החמישי-משיחי, "קול אמרים הודו וגו'".

לע"נ צבי יעקב בן יוסף ע"ה שחר
גלב"ע בכ"ב סיון תשס"ח

רוצה לקבל "ואביטה" ?
רשימת נקודות ההפצה

050761899	ירושלים - גבעת שאול	0546610722	כפר חב"ד
0506166086	קרית מלאכי	0507951105	ראשון לציון
0584829829	גבעת רונן	0523003085	יצהר
0547827702	גוש שילה	0508884177	גוש עציון
0528989683	קרית ארבע - חברון	0584006135	ירושלים - קטמונים
0507707161	צפת	0527580073	בני ברק

רוצה להקים נקודה במקום מגוריך? בטל 0523003085

ניתן להקדיש את 'ואביטה' לזכות יקיריכם ולזכות ההפצת שילוחי

הרה במאות עותקים בשבוע!

elimiz770@gmail.com